

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа

«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»

ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

*періодичний
інформаційний
бюлетень*

**№ 10
2025**

УДК 001(4-6ЄС)

Ідентифікатор медіа R40-05189

ISSN 3041-1734 (online)

Редакційна рада: Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша

Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі : електронний інформаційний бюлетень // МОН України; ДНУ УкрІНТЕІ. – Київ : УкрІНТЕІ, 2025. – Вип. 10. –50 с.

Електронний інформаційний бюлетень "Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі" – це результат щоденного моніторингу новин щодо інновацій, нових технологій, науково-дослідних та інноваційних проєктів, на виконання грантів від Європейської ради з питань досліджень, ініціативи МСП, змін законодавства в області науки, технологій та інноваційної діяльності за пріоритетними напрямками, актуальних подій.

Періодичність: щомісячно.

Рік заснування: 2017 р.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

IBAN: UA518201720313201001201097044 в УДКСУ у м. Києві,
код ЄДРПОУ 40814998, ПІН 408149926502, код платежу 25010100

З питань придбання:

тел: (044) 521-00-39, e-mail: uintei.info@gmail.com

Засновник: Державна наукова установа "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5332 від 12.04.2017 р.

Адреса редакції: 03150, м. Київ, вул. Антоновича, 180

ЗМІСТ

ОФІЦІЙНІ ЗАХОДИ	5
ВСЕАТЛАНТИЧНИЙ ФОРУМ 2025 РОКУ ЗАПУСКАЄ ДВІ ІНІЦІАТИВИ ЩОДО СТІЙКОСТІ УЗБЕРЕЖЖЯ ТА НАУКОВОЇ СПІВПРАЦІ	5
ДЕРЖАВИ-ЧЛЕНИ ЄС СХВАЛЮЮТЬ НОВІ ПРОГРАМИ ВІДНОВЛЕННЯ В РАМКАХ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ УКРАЇНИ, А НОРВЕГІЯ ПРИЄДНУЄТЬСЯ ЯК НОВИЙ ПАРТНЕР ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТІЙКОСТІ	5
ПАРЛАМЕНТ: ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ІНОЗЕМНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ДАНИХ ЗАГРОЖУЄ ДОСЛІДЖЕННЯМ ЄС	7
УРЯДИ ЄС ВИЗНАЧИЛИ ПРІОРИТЕТИ ДЛЯ ОНОВЛЕННЯ ЗАКОНУ ПРО ЧІПІ 2.0	7
КРАЇНИ ЄС ТА CELAC УХВАЛИЛИ ДЕКЛАРАЦІЮ ПРО ПОСИЛЕННЯ СПІВПРАЦІ В ГАЛУЗІ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ	9
ОПРИЛЮДНЕНО ПРОЄКТ "ГОРИЗОНТАЛЬНОЇ" РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПРОГРАМИ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА" НА 2026-2027 РОКИ	9
ПІВНІЧНА ПРОГРАМА З ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН 2025–2027	10
ЄС РОЗШИРЮЄ МЕРЕЖУ ФАБРИК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ЗАПУСКАЄ АНТЕНИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	11
КОМІСІЯ ТА ЕІТ ЗАПУСКАЮТЬ ЄВРОПЕЙСЬКУ АКАДЕМІЮ ПЕРЕДОВИХ МАТЕРІАЛІВ	11
ГЛОБАЛЬНИЙ ДОГОВІР ПРО ОХОРОНУ ОКЕАНУ НАБИРАЄ ЧИННОСТІ	12
ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ	13
НОВІ ПРАВИЛА ДЛЯ ЗДОРОВІШИХ ТА СТІЙКІШИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ҐРУНТІВ	13
РАДА ПІДТРИМУЄ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ ДЛЯ СТАРТАПІВ ТА СКЕЙЛАПІВ	14
ВИСНОВКИ РАДИ ЩОДО НАУК ПРО ЖИТТЯ ТА СПРІЯННЯ ПРІОРИТЕТАМ ЄВРОПИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	15
НОВІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ПРИШВИДШЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЄВРОПЕЙСЬКУ ПРОМИСЛОВІСТЬ ТА НАУКУ	16
РАДА ПОГОДЖУЄ ПОЗИЦІЮ ЩОДО МОДЕРНІЗОВАНИХ ПРАВИЛ ДЛЯ ВИМІРЮВАЛЬНИХ ПРИЛАДІВ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ЗЕЛЕНОГО ТА ЦИФРОВОГО ПЕРЕХОДУ	17
ДОРОЖНЯ КАРТА ОБОРОННОЇ ГОТОВНОСТІ ДО 2030 РОКУ	18
ПРОГРАМА РОБОТИ КОМІСІЇ НА 2026 РІК: КОМЮНІКЕ КОМІСІЇ	19
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ТРИСТОРОННЬОГО СОЦІАЛЬНОГО САМІТУ 22 ЖОВТНЯ 2025 РОКУ	20
ВИСНОВКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ	21
АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ	22
ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДОСЛІДЖЕННЯХ	22
МАЙБУТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ КВАНТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЄВРОПІ	22
АНАЛІЗ РІВНІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ (TRL) У ПРОГРАМІ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА"	23
ПАТЕНТУВАННЯ ЩОДО ЦИФРОВОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	24
ЗВІТ JRC: ЗАХОДИ ЩОДО ЦИРКУЛЯРНОСТІ МОЖУТЬ ЗНАЧНО СКОРОТИТИ ВИКИДИ	25
АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ЩОДО ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ У РАМКАХ ФОНДУ ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТІЙКОСТІ	26
ЗВІТ JRC: РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ КВАНТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЄВРОПІ	27
МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ	28
УКРАЇНА Й ДАНІЯ РОЗШИРЮЮТЬ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО	28

УКРАЇНА ТА ЄС: У БРЮССЕЛІ ВІДБУЛОСЯ ТРЕТЄ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ УКРАЇНА — ЄС / ЄВРАТОМ ІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ	28
УКРАЇНА ТА ЄС ПОГЛИБЛЮЮТЬ СПІВПРАЦЮ З КІБЕРБЕЗПЕКИ ПІД ЧАС 4-ГО РАУНДУ КІБЕРДІАЛОГУ	30
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ	31
УКРАЇНА ВЗЯЛА УЧАСТЬ У ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ КОМІТЕТУ ЄС З ПИТАНЬ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ (ERAC) У КОПЕНГАГЕНІ.....	31
УКРАЇНА ОБМІРКОВУЄ ПЛАН ВІДНОВЛЕННЯ СВОГО НАУКОВОГО СЕКТОРУ	32
ПРОЄКТНА АСПІРАНТУРА: ПОЯСНЕННЯ ОСНОВНИХ ЗМІН У НОВІЙ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ PhD В УКРАЇНІ	33
УКРАЇНСЬКІ СТАРТАПИ НА МІЖНАРОДНИХ АРЕНАХ.....	35
У КИЄВІ ВІДБУВСЯ POLYTECH SUMMIT: ОСВІТА, БІЗНЕС І ДЕРЖАВА ФОРМУЮТЬ ІННОВАЦІЙНУ ЕКОСИСТЕМУ В ТЕХНІЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ.....	35
НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ.....	36
STIR COMPASS 2025: ОНОВЛЕННЯ ДАНИХ І ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ ЩОДО СТРАТЕГІЧНОЇ АВТОНОМІЇ.....	36
11 ЄВРОПЕЙСЬКИМ МІСТАМ ПРИСВОЄНО ЗНАК "МІСІЯ ЄС"	37
ДОСЛІДЖЕННЯ СПРЯМОВАНІ НА ПРОПАГУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ	38
ДОСЛІДЖЕННЯ, ЩО ЗРОБЛЯТЬ ЄВРОПУ ЛІДЕРОМ У КВАНТОВІЙ ГАЛУЗІ	39
СТОМАТОЛОГІЯ 2.0. ВЧЕНІ НАБЛИЗИЛИСЯ ДО ВИРОЩУВАННЯ СПРАВЖНІХ ЛЮДСЬКИХ ЗУБІВ У ЛАБОРАТОРІЇ.....	40
ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ	41
ЗМІНА КЛІМАТУ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ – ВСЕ ЦЕ СТАЛО ПРОСТІШЕ	41
ЗАВЕРШЕНІ ПРОЄКТИ.....	42
ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНІ ОЧІ ТА ВУХА ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ШВИДКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ КОМАНД ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ.....	42
МАЙБУТНЄ МЕДИЧНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ: БАЧИТИ НЕВИДИМЕ ЗА ДОПОМОГОЮ 4D-PET.....	43
ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ.....	45
ОГОЛОШЕНО ДОДАТКОВИЙ КОНКУРС ДЕРЖАВНОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РОЗРОБКИ.....	45
КОНКУРС НА СУМУ 22,5 МІЛЬЙОНА ЄВРО "ВИБЕРИ ЄВРОПУ ДЛЯ НАУКИ" ПРОПОНУЄ ДОСЛІДНИКАМ ДОВГОСТРОКОВУ КАР'ЄРУ В ЄВРОПІ	46
ВІДКРИТИЙ ДОСТУП ДО ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ JRC	46
НОВИЙ КОНКУРС ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ, ЗАЦІКАВЛЕНИХ У РОЗВИТКУ БЛАКИТНОЇ ЕКОНОМІКИ	47
ТЇВІТАК ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОЇ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ ДОСЛІДНИКІВ-ПОЧАТКІВЦІВ.....	48
ТЇВІТАК ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОЇ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ ВИДАТНИХ ДОСЛІДНИКІВ	49
ЄК ОГОЛОШУЄ ЗАПИТ НА НАДАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ РАМОК НАУКОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ	49

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ

ВСЕАТЛАНТИЧНИЙ ФОРУМ 2025 РОКУ ЗАПУСКАЄ ДВІ ІНІЦІАТИВИ ЩОДО СТІЙКОСТІ УЗБЕРЕЖЖЯ ТА НАУКОВОЇ СПІВПРАЦІ

Під час щорічної зустрічі *Всеатлантичного альянсу досліджень та інновацій океану* (AAORIA) у Брюсселі 25 та 26 вересня 2025 року було започатковано дві основні ініціативи щодо стійкості узбережжя та наукової співпраці:

- Всеатлантична мережа прибережної стійкості – спільнота місцево керованих об'єктів, які здійснюють пілотні дії, обмінюються передовим досвідом та розширюють масштаби дій щодо прибережної стійкості на місцевому рівні;
- Блакитне міжпоколіннє партнерство – сприяння формуванню спільноти експертів з океану різних поколінь та географічних регіонів Атлантичного океану з метою відновлення здоров'я прибережних вод.

Всеатлантичний альянс з досліджень та інновацій в океані – це ініціатива з питань дипломатії в галузі океанології, яка об'єднує країни Атлантичного океану для отримання знань, необхідних для ефективної політики, управління та менеджменту в океані на місцевому, регіональному та міжнародному рівнях. Партнерами є Аргентина, Бразилія, Кабо-Верде, Канада, Європейський Союз, Гана, Ісландія, Марокко, Норвегія, Сенегал, Південна Африка, Велика Британія та Сполучені Штати.

Більше інформації: *Міжнародна політика щодо досліджень океану*
https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/all-atlantic-forum-2025-launches-two-major-initiatives-coastal-resilience-and-scientific-2025-09-25_en

ДЕРЖАВИ-ЧЛЕНИ ЄС СХВАЛЮЮТЬ НОВІ ПРОГРАМИ ВІДНОВЛЕННЯ В РАМКАХ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ УКРАЇНИ, А НОРВЕГІЯ ПРИЄДНУЄТЬСЯ ЯК НОВИЙ ПАРТНЕР ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТІЙКОСТІ

23 жовтня під головуванням Європейської Комісії відбулося п'яте засідання Керівної ради Інвестиційної програми для України (UIF), на якому зібралися держави-члени ЄС, спостерігачі від Європейського парламенту, уряду та Верховної Ради України, а також ключові європейські та міжнародні фінансові установи. Норвегія вперше взяла участь у засіданні як новий спостерігач та учасник, що стало значним кроком у спільних зусиллях щодо зміцнення стійкості України у критичний час.

Керівна рада схвалила новий пакет програм, що допомагають Україні вирішувати найнагальніші проблеми в ключових сферах її економіки. Ці програми надають підтримку ключовим секторам економіки України, включаючи інфраструктуру, енергетику,

водопостачання та водовідведення, житло, транспорт та логістику, інформаційні технології, охорону здоров'я, освіту та сільське господарство.

Нещодавно схвалені програми включають наступне:

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) сприятиме доступу до доступного житла; допоможе модернізувати та відновити пошкоджені війною та застарілі системи водопостачання та водовідведення; а також вивільнить приватний капітал від корпорацій ЄС та України для масштабних капіталомістких проєктів у пріоритетних сферах, таких як відновлювана енергетика, інфраструктура та критичні ланцюги створення вартості;

Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) зміцнить сільськогосподарське виробництво та стійкість, забезпечуючи безперервне посівування та збирання продовольчих культур; покращить логістичну інфраструктуру та зв'язок для безпечних ланцюгів поставок; а також покращить охорону здоров'я завдяки кращій первинній медичній допомозі, реабілітаційним послугам та модернізації лікарень;

Нідерландська фінансова компанія Cardano Development зміцнить агропродовольчий сектор України, надаючи цілеспрямовану допомогу малим фермерам та середнім агробізнесам, а також відкриваючи нові бізнес-можливості.

Завдяки інвестиційному гранту у розмірі 127 мільйонів євро (1,5 мільярда норвезьких крон), Норвегія та ЄС підтримають Нафтогаз, державну енергетичну компанію України, у забезпеченні імпорту необхідного газу для мільйонів домогосподарств, лікарень, шкіл та державних установ по всій країні. Грант буде надано через ЄІБ. Цей пакет фінансування забезпечить Нафтогаз обіговим капіталом для закупівлі та зберігання додаткового природного газу на майбутню зиму. Згодом Нафтогаз планує реінвестувати частину цієї підтримки в проєкти декарбонізації та енергоефективності.

Співпраця з Нафтогазом є частиною ширшої місії Європейської Комісії щодо підтримки відновлення та реконструкції України, при цьому енергетичний сектор залишається головним пріоритетом. Інвестиційна рамка для України (UIF) слугує основним інструментом ЄС для мобілізації державних та приватних інвестицій в Україні шляхом зниження ризиків та покращення доступу до доступного фінансування.

Довідково

Інвестиційна програма для України є частиною 50-мільярдного фонду ЄС для України, створеного для залучення державних та приватних інвестицій для відновлення та реконструкції України. Вона надається фінансовими інструментами на загальну суму 9,3 мільярда євро, з яких 7,8 мільярда євро – гарантії за кредитами та 1,5 мільярда євро – змішане фінансування. Метою Інвестиційної програми для України є мобілізація 40 мільярдів євро інвестицій для відновлення, реконструкції та модернізації.

https://enlargement.ec.europa.eu/news/eu-member-states-endorse-new-recovery-programmes-under-ukraine-investment-framework-norway-joining-2025-10-24_en

ПАРЛАМЕНТ: ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ІНОЗЕМНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ДАНИХ ЗАГРОЖУЄ ДОСЛІДЖЕННЯМ ЄС

Європа повинна зменшити свою залежність від баз даних, що контролюються іноземними державами, особливо тими, що знаходяться в США – це питання заслухано в Європейському парламенті. Залежність від цих ресурсів робить європейських дослідників та політиків вразливими до геополітичних змін та комерційних інтересів.

"Суверенітет даних – це не просто політичне гасло, а важливий елемент нашого порядку денного досліджень та інновацій", – сказала Сігне Ратсо, головний переговорник Європейської комісії щодо угод про асоціацію у межах програми "Горизонт Європа", під час панельної дискусії, присвяченої дослідницьким даним, що відбулася в Парламенті 1 жовтня.

"Коли критичні набори даних та аналітичні інструменти розміщуються за межами ЄС, коли доступ до них або навіть вміст є невизначеним і може змінюватися поза нашим контролем, основні наукові цінності можуть бути поставлені під загрозу", – сказала вона.

За словами Ратсо, суверенітет даних не повинен означати ізоляцію: "Багато найбільших викликів сьогодення, таких як зміна клімату, пандемії, втрата біорізноманіття, неможливо вирішити без транскордонного доступу до критично важливих наборів даних".

Європа повинна залишатися відкритою, сказала вона, укладаючи нові міжнародні угоди про обмін даними, зміцнюючи зв'язки з односторонніми та роблячи свій внесок у надійну глобальну систему обміну даними.

Як частину стратегії ЄС щодо зміцнення суверенітету даних, Ратсо вказала на Європейську хмару відкритої науки (EOSC).

https://sciencebusiness.net/news/data/dependence-foreign-data-infrastructure-threatens-eu-research-parliament-hears?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Research+ministers+confident+of+role+in+Horizon+Europe+negotiations&utm_campaign=Science%7CBusiness+Bulletin+No++1275+%28Copy%29

УРЯДИ ЄС ВИЗНАЧИЛИ ПРІОРИТЕТИ ДЛЯ ОНОВЛЕННЯ ЗАКОНУ ПРО ЧІПИ 2.0

Уряди країн ЄС у декларації, представленій Європейській комісії 29 вересня, заявляють про "нагальну потребу" в "амбітних та перспективних" подальших діях щодо Закону ЄС про чіпи.

"Щоб забезпечити та зміцнити наші глобальні позиції, ЄС повинен надати пріоритет сектору напівпровідників як стратегічній галузі, нарівні з аерокосмічною та оборонною промисловістю, і розглядати його як ключову ціль для інвестицій, досліджень і розробок та інновацій", – йдеться в тексті, підписаному всіма 27 державами-членами ЄС.

Мета декларації – забезпечити стратегічну автономію Європи, зміцнити її лідерство в галузі напівпровідників та забезпечити швидшу комерціалізацію інновацій.

Згідно із Законом про мікросхеми 2023 року, ЄС прагнув подвоїти свою частку на світовому ринку напівпровідників до 20% до 2030 року. Однак на початку цього року, у *звіті Європейської аудиторської палати* було зазначено, що блок "далеко відстає від темпів", необхідних для досягнення своїх амбіцій.

У відповідь на суворе попередження аудиторів держави-члени пропонують прийняти вимірні цілі з регулярною оцінкою. Стратегічні цілі повинні включати забезпечення надійних поставок напівпровідників у критичні сектори та розвиток технологічного лідерства на ключових етапах ланцюжка створення вартості, включаючи дослідження та розробки, матеріали, проєктування мікросхем, обладнання, виробництво та застосування.

Для досягнення цих цілей у тексті детально описано кілька політичних пріоритетів:

- Європа повинна активізувати зусилля в галузі досліджень і розробок "від нижчих рівнів технологічної готовності до першого промислового впровадження";
- Європа повинна сприяти співпраці між державними та приватними суб'єктами, особливо у сфері розробки чіпів.

Для стимулювання інвестицій необхідні більша узгодженість між національним, європейським та приватним фінансуванням і бюджетом ЄС на 2028-34 роки, який відображає важливість стратегічних секторів та технологій, таких як напівпровідники; а також швидших та спрощених процедур фінансування науково-дослідних проєктів та пілотних ліній у рамках реформованих інструментів конкуренції.

Інші пріоритети включають:

- підтримку розвитку навичок;
- більш екологічні виробничі процеси;
- міжнародні партнерства.

Компанії з країн-"однодумців" повинні мати можливість створювати спільні підприємства з європейськими фірмами та отримувати доступ до інфраструктур досліджень та розробок, що фінансуються ЄС, зазначають країни-члени.

Декларацію було підготовлено коаліцією Semicon, ініціативою, започаткованою у березні Нідерландами та вісьмома іншими країнами. Усі держави-члени приєдналися до групи напередодні зустрічі міністрів промисловості в Брюсселі минулого тижня, де вони передали текст Комісії.

Текст також отримав підтримку європейської напівпровідникової промисловості.

У вересні Комісія оголосила про *заклик до надання відгуків* щодо чинного Закону про чіпи та можливих майбутніх змін, який завершиться 28 листопада. Вона повинна подати свою першу оцінку Закону про чіпи Європейському парламенту та Раді ЄС до вересня 2026 року, що, як *підтвердила* комісарка з питань технологічного суверенітету Хенна Вірккунен, стане основою для майбутнього Закону про чіпи 2.0.

<https://sciencebusiness.net/news/semiconductors/eu-governments-set-out-priorities-chips-act-20>

КРАЇНИ ЄС ТА CELAC УХВАЛИЛИ ДЕКЛАРАЦІЮ ПРО ПОСИЛЕННЯ СПІВПРАЦІ В ГАЛУЗІ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ

29 вересня 2025 року представники Європейського Союзу та Співтовариства держав Латинської Америки та Карибського басейну (CELAC) *ухвалили Міністерську декларацію та Новий порядок денний співробітництва в галузі досліджень та інновацій*. Угоди визначають спільні пріоритети, конкретні дії та управління, які мають спрямувати дворегіональну співпрацю в найближчі роки.

Наступні кроки включають створення спеціальних робочих груп з питань охорони здоров'я, зміни клімату, екологічної стійкості та енергетичного переходу, а також штучного інтелекту в науці. Ці групи, відкриті для добровільної участі країн ЄС та CELAC, підготують 18-місячні плани дій для практичного втілення цих зобов'язань.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/stronger-research-and-innovation-cooperation-between-europe-latin-america-and-caribbean-2025-09-29_en

ОПРИЛЮДНЕНО ПРОЄКТ "ГОРИЗОНТАЛЬНОЇ" РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПРОГРАМИ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА" НА 2026-2027 РОКИ

У *проєкті "горизонтальної" робочої програми* для програми "Горизонт Європа" на 2026-2027 роки викладено конкурси щодо штучного інтелекту поряд із конкурсами на підтримку Угоди про чисту промисловість. Цей новий підхід підвищує важливість конкурсів на підтримку двох флагманських політик Комісії – сфер, які раніше охоплювалися ширшими кластерними робочими програмами.

Згідно з проєктом, на п'ять тем штучного інтелекту буде виділено майже 100 мільйонів євро, взяті з Кластера 4 та Кластера 6 програми "Горизонт Європа".

Загалом на 28 мільйонів євро буде створено дві пілотні мережі лабораторій, що займатимуться застосуванням штучного інтелекту у наукових дослідженнях у певних дисциплінах, зокрема у сільському господарстві та науках про забруднення навколишнього середовища.

33 мільйони євро буде спрямовано на підвищення ефективності, продуктивності та відтворюваності наукових результатів, а також на впровадження автоматизованих систем дослідницьких середовищ, що інтегрують процеси прийняття рішень на основі ШІ.

Остання тема буде спрямована на створення мереж докторантів, спираючись на відповідний конкурс проєктів Марії Склодовської-Кюрі 2026 року. Мета полягає в тому, щоб навчити дослідників використовувати наукові інструменти та методології на основі штучного інтелекту в усіх наукових дисциплінах, покращити їхнє працевлаштування та

кар'єрні перспективи, а також розширити їхні комунікаційні можливості як з колегами, так і з громадськістю.

Запрошення на подання пропозицій за п'ятьма темами у 2026-2027 роках слугуватимуть пілотними проєктами для *Європейської стратегії розвитку штучного інтелекту в науці*. Головною метою стратегії є створення Ресурсу для науки про штучний інтелект у Європі (RAISE) – віртуального інституту, призначеного для виконання зобов'язання Комісії створити "ЦЕРН для ШІ", який допоможе вченим розробляти інструменти штучного інтелекту для пришвидшення їхніх досліджень.

Інший горизонтальний заклик у проєкті робочої програми буде зосереджений на декарбонізації, що зумовлена політикою "Чистої промислової угоди", яка раніше зобов'язала витратити 600 мільйонів євро на *"готові до розгортання" проєкти чистих технологій* у рамках програми "Горизонт Європа".

Він складатиметься з двох великих відкритих тем:

- 1) декарбонізації енергоємних галузей промисловості;
- 2) розвитку чистих технологій для боротьби зі зміною клімату.

Для обох тем дослідники повинні вийти за рамки оцінки технічної доцільності свого проєкту. "Заявникам пропонується представити ретельно продуманий бізнес-план та стратегію готовності до виходу на ринок, підтримані керівництвом залучених компаній", – йдеться в документі.

На першу тему має бути виділено 125 мільйонів євро як у 2026, так і у 2027 році. На другу тему передбачено 150 мільйонів євро на 2026 рік та 140 мільйонів євро на 2027 рік. Загальний розрахунковий бюджет за два роки становить 540 мільйонів євро.

Дослідників заохочуватимуть координувати свою діяльність з аналогічними проєктами, що фінансуються, серед інших, в рамках партнерств Processes4Planet та Clean Steel.

<https://sciencebusiness.net/news/ai/horizon-calls-2026-27-lay-groundwork-new-ai-science-strategy>

ПІВНІЧНА ПРОГРАМА З ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН 2025–2027

Рада міністрів Північних країн і Секретаріат Ради міністрів Північних країн представили Північну програму з хімічних речовин.

Головною метою програми є сприяння зменшенню ризиків, пов'язаних з небезпечними хімічними речовинами та забрудненням, на глобальному, регіональному та місцевому рівнях шляхом посилення обміну знаннями, створення нових знань, а також пошуку та використання синергії між органами влади Північних країн у сфері хімічної промисловості.

Програма зосереджена на досягненні цілей Програми співробітництва Північних країн з питань довкілля та клімату 2025-2030.

<https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A2001020&dswid=1910>

ЄС РОЗШИРЮЄ МЕРЕЖУ ФАБРИК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ЗАПУСКАЄ АНТЕНИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Спільне підприємство EuroHPC (EuroHPC JU) обрало шість нових майданчиків для розміщення додаткових європейських фабрик штучного інтелекту, які планується розгорнути наступного року по всій Європі: у Чехії, Литві, Нідерландах, Польщі, Румунії та Іспанії.

До цього розширення ця мережа налічувала *13 об'єктів*, утворюючи взаємопов'язану мережу центрів штучного інтелекту, готових просувати інновації по всій Європі.

"Фабрики штучного інтелекту" – це високотехнологічні центри, що надають стартапам, малим і середнім підприємствам та промисловості прямий доступ до суперкомп'ютерів, оптимізованих для використання ШІ, технічну експертизу та індивідуальну підтримку, що прискорює розробку передових рішень у сфері штучного інтелекту. Розширення, підтримане спільними інвестиціями ЄС та країн у розмірі понад 500 мільйонів євро, обіцяє посилити потужність високопродуктивних обчислень у Європі та стимулювати впровадження штучного інтелекту в ключових секторах.

Спільне європейське підприємство з високопродуктивних обчислень (EuroHPC JU) – це спільна ініціатива ЄС, європейських країн та приватних партнерів щодо розробки екосистеми суперкомп'ютерів світового класу.

13 жовтня Європейська Комісія оголосила про запуск "Антен фабрик штучного інтелекту" у семи державах-членах: Бельгії, Кіпрі, Угорщині, Ірландії, Латвії, Мальті та Словаччині, а також у країнах-партнерах, включаючи Ісландію, Молдову, Швейцарію, Велику Британію, Північну Македонію та Сербію, для розширення та доповнення послуг існуючих *фабрик штучного інтелекту* EuroHPC.

Ці антени тісно співпрацюватимуть із фабриками ШІ (AI Factories), щоб забезпечити національним спільнотам штучного інтелекту безпечний віддалений доступ до суперкомп'ютерних ресурсів світового класу, оптимізованих для використання штучним інтелектом. Мережа, повністю інтегрована в екосистему *EuroHPC*, має на меті розширити доступ до талантів, інфраструктури та інновацій у сфері штучного інтелекту по всій Європі.

Загалом на ініціативу "Фабрики та антени штучного інтелекту" було виділено понад 2,6 мільярда євро, що є основою для амбіцій Європи як провідного "континенту штучного інтелекту".

https://www.eurohpc-ju.europa.eu/eurohpc-ju-selects-six-additional-ai-factories-expand-europes-ai-capabilities-2025-10-10_en

КОМІСІЯ ТА ЕІТ ЗАПУСКАЮТЬ ЄВРОПЕЙСЬКУ АКАДЕМІЮ ПЕРЕДОВИХ МАТЕРІАЛІВ

Європейська Комісія та Європейський інститут інновацій та технологій (ЕІТ) 15 жовтня представили Європейську академію передових матеріалів під час час *Днів освіти та навичок ЕІТ*

2025. Як флагманська ініціатива ЄС, Академія підготувлюватиме робочу силу, готову до

майбутнього, для зміцнення лідерства Європи в галузі передових матеріалів, інновацій та сталого розвитку. Вона сприятиме ключовим пріоритетам ЄС, таким як підвищення конкурентоспроможності та інновацій, підтримка розвитку навичок та заохочення найкращих талантів до *участі в акції "Обери Європу"*.

Академія допоможе задовольнити нагальну потребу Європи в кваліфікованих працівниках у високотехнологічних секторах, таких як енергетика, мобільність, електроніка та будівництво. Оскільки передові матеріали є основою стійких галузей промисловості та стійких ланцюгів створення вартості, ініціатива має на меті навчити 200000 осіб до 2029 року. Мета полягає в тому, щоб сприяти розвитку нових талантів, підтримувати навчання протягом усього життя та ліквідувати дефіцит кваліфікованих кадрів у цій галузі. Впровадження Академії здійснюється під керівництвом *EIT RawMaterials*.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/european-advanced-materials-academy-train-200000-people-2025-10-15_en

ГЛОБАЛЬНИЙ ДОГОВІР ПРО ОХОРОНУ ОКЕАНУ НАБИРАЄ ЧИННОСТІ

20 вересня 2025 року Угода про біорізноманіття за межами національної юрисдикції (BBNJ) досягла 60 ратифікацій, що дало їй змогу набути чинності на початку 2026 року.

Європейський Союз та його держави-члени відіграли центральну роль у просуванні цієї угоди, очолюючи *Коаліцію високих амбіцій BBNJ*, що складається з понад 40 країн, які прагнуть науково обґрунтованого захисту океану.

Райони за межами національної юрисдикції охоплюють майже дві третини світового океану, включаючи відкрите море та морське дно. Вони містять морські ресурси та біорізноманіття і забезпечують людству безцінні екологічні, економічні, соціальні, культурні, наукові та продовольчі переваги. Однак вони зазнають дедалі більшого тиску через забруднення, надмірну експлуатацію, зміну клімату та зменшення біорізноманіття, і вимагають термінового захисту.

Зіткнувшись із цими викликами та з огляду на майбутнє зростання попиту на морські ресурси, переважна більшість держав погодилася з необхідністю цієї Угоди, яка має форму нової Імплементаційної угоди згідно з Конвенцією ООН з морського права (UNCLOS) для захисту та сталого використання ресурсів цих районів. Угода сприятиме подальшій імплементації чинних принципів UNCLOS для досягнення більш цілісного управління діяльністю, що здійснюється у відкритому морі. Ці принципи включають обов'язок співпрацювати, захищати та зберігати морське середовище, а також проводити попередню оцінку впливу діяльності.

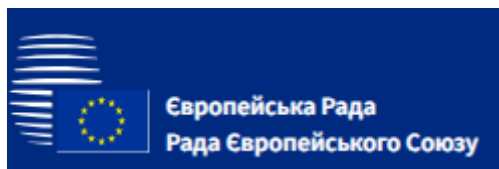
ЄС вже працює над швидким впровадженням Угоди, зокрема підтримкою країн, що розвиваються, у підвищенні готовності до виконання вимог договору. У рамках цих зусиль ЄС запропонував 40 мільйонів євро в межах своєї Глобальної океанічної програми та

закликає членів Коаліції з високих амбіцій зробити аналогічний внесок, забезпечуючи справедливу та ефективну глобальну участь у захисті морських екосистем.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2151?pk_source=ec_newsroom&pk_medium=email&pk_campaign=MARE%20Newsletter

ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

НОВІ ПРАВИЛА ДЛЯ ЗДОРОВІШИХ ТА СТІЙКІШИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ҐРУНТІВ

29.09.2025 Рада ухвалила *Директиву щодо моніторингу ґрунтів та стійкості*, яка вперше в історії ЄС створює систему оцінки та моніторингу ґрунтів, з головною метою досягнення здорових ґрунтів по всій Європі до 2050 року.

Ця директива є ключовим кроком до здоровіших та стійкіших ґрунтів, які життєво важливі для продовольчої безпеки, чистої води та навколишнього середовища.

Нові правила допоможуть покращити стійкість ґрунту, забезпечити краще управління забрудненими ділянками та запровадять принципи пом'якшення наслідків захоплення земель, зосереджуючись на герметизації ґрунту (покриття ґрунту непроникним матеріалом, таким як бетон або асфальт) та видаленні ґрунту (видалення верхнього шару ґрунту під час такої діяльності, як будівництво).

Згідно з директивою, держави-члени створять системи моніторингу для оцінки фізичного, хімічного та біологічного стану ґрунтів на своїй території на основі спільної методології ЄС. Вони регулярно звітуватимуть перед Комісією та Європейським агентством з охорони навколишнього середовища про стан ґрунтів, вилучення земель та забруднені ділянки, забезпечуючи наявність порівнянних даних по всьому ЄС та можливість вжиття скоординованих заходів для боротьби з деградацією ґрунтів. Також будуть вжиті заходи щодо моніторингу нових забруднювачів, таких як перфторвуглецеві кислоти (PFAS), пестициди та мікропластик.

Директива визначає загальні дескриптори ґрунтів та запроваджує класи для опису здоров'я ґрунтів, пов'язані з обов'язковими цільовими значеннями на рівні ЄС та національними тригерними значеннями. Це допоможе державам-членам визначити пріоритети та поступово впроваджувати заходи, що призводять до оздоровлення ґрунтів.

Наступні кроки: очікується, що Європейський парламент проведе остаточне голосування найближчими тижнями. Держави-члени матимуть три роки після набрання чинності, щоб імплементувати нові правила в національне законодавство.

Передісторія. Здорові ґрунти мають вирішальне значення для досягнення цілей ЄС щодо кліматичної нейтральності та сприяють зупиненню опустелювання та деградації земель, а також збереженню біорізноманіття та здоров'я людини. Однак, згідно з наявними даними, понад 60% європейських ґрунтів перебувають у нездоровому стані, і дослідження показують, що вони деградують далі. Деградація ґрунтів посилюється несталим

управлінням земельними ресурсами, забрудненням та надмірною експлуатацією, а також наслідками зміни клімату та екстремальних погодних явищ.

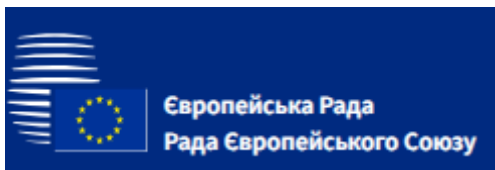
Хоча багато законодавчих актів та політичних інструментів ЄС стосуються захисту ґрунтів, ґрунтам бракує такої спеціалізованої законодавчої бази на рівні ЄС, як в інших ключових екосистемах (вода, повітря, морське середовище). У листопаді 2021 року, в рамках стратегії ЄС щодо біорізноманіття на період до 2030 року, Комісія прийняла *стратегію ЄС щодо ґрунтів*, головною метою якої є перебування всіх ґрунтів у ЄС у хорошому стані до 2030 року. У стратегії також визначено відсутність спеціального законодавства ЄС як основну причину деградації ґрунтів. Для вирішення цієї проблеми Комісія запропонувала директиву про моніторинг ґрунтів у липні 2023 року.

Довідково:

- *Чому важливо підтримувати здоров'я ґрунтів (довідкова інформація)*
- *Як природа допомагає боротися зі зміною клімату (довідкова інформація)*

https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/09/29/council-adopts-new-rules-for-healthier-and-more-resilient-european-soils/?utm_source=brevo&utm_campaign=AUTOMATED%20-%20Alert%20-%20Newsletter&utm_medium=email&utm_id=3318

РАДА ПІДТРИМУЄ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ ДЛЯ СТАРТАПІВ ТА СКЕЙЛАПІВ

30 вересня 2025 року Рада схвалила *висновки* щодо важливості досліджень та інновацій для *Стратегії ЄС щодо стартапів та масштабування*. Ці висновки містять рекомендації щодо створення сильної та динамічної екосистеми, де заклади вищої освіти та дослідницькі установи можуть підтримувати створення та зростання нових компаній, цінувати результати своїх досліджень, а також залучати та утримувати талановитих фахівців. З цією метою у висновках закликається до створення сприятливого регуляторного та фінансового середовища для стимулювання інноваційних компаній.

Дослідження та підприємництво – це не окремі реальності, а дві сторони однієї медалі. Хоча дослідницькі установи можуть допомогти стартапам та скейлапам злетіти та розвиватися, приватний сектор також може допомогти дослідницьким установам залучити інвестиції та оцінити свої результати. Це стратегія, в якій виграють усі: виграють дослідницькі установи, виграють компанії, і виграє європейська конкурентоспроможність.

У висновках Стратегія ЄС щодо стартапів та масштабування компаній визначається як ключовий крок до посилення європейської конкурентоспроможності та інновацій і наголошується на нагальній необхідності сміливих дій для подолання інноваційного розриву з глобальними конкурентами, одночасно захищаючи добробут, економічну безпеку та стратегічну автономію, а також зберігаючи відкриту економіку ЄС.

Однак, інноваційні екосистеми є складними та вимагають співпраці по всьому ланцюжку створення вартості та ефективного зворотного зв'язку між новаторами та дослідниками. Комісію, у співпраці з державами-членами, заохочують діяти в таких сферах, як розробка правових визначень для стартапів, зростаючих компаній, компаній із

середньою капіталізацією, інноваційних компаній та підприємств, що перебувають у скрутному становищі, а також зменшення адміністративного та економічного навантаження на ці компанії.

У висновках нагадується, що передбачуване та узгоджене фінансування програм досліджень та інновацій має першорядне значення для успіху та розвитку стартапів і скейлапів. У цьому контексті заклади вищої освіти та дослідницькі організації відіграють важливу роль в утриманні та залученні талантів, а також у валоризації інновацій через академічні спін-офи та стартапи. Висновки заохочують університети та інші дослідницькі центри посилювати свою підприємницьку діяльність та валоризацію.

Державна допомога може підтримувати ці зусилля, але чинні рамки ускладнюють роботу ЗВО. Тому у висновках Комісії пропонується запропонувати рішення в рамках чинної законодавчої бази та надати рекомендації щодо впровадження чинних правил державної допомоги, пов'язаних із ЗВО науково-дослідними організаціями.

У висновках Ради також зосереджується увага на талантах та навичках, а також заохочується розвиток підприємницьких навичок у студентів, академічного персоналу та адміністративних команд у дослідницьких установах.

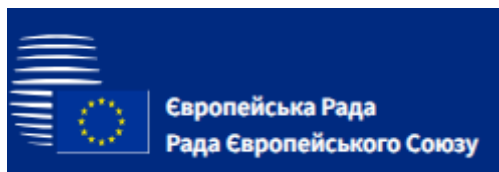
Обмін досвідом, транскордонні мережі та європейські програми, такі як Erasmus+, Європейська дослідницька рада, програми Марії Склодовської-Кюрі, EURAXESS та нова ініціатива "Вибери Європу", можуть допомогти залучити, розвивати та утримувати таланти в Європі.

Згідно з висновками, позитивним кроком буде посилення співпраці між існуючими ініціативами, такими як Альянси європейських університетів, Rise Europe, Startup Europe та Європейський альянс стартап-націй (ESNA), з метою створення або зміцнення центрів стартапів та скейлапів.

У висновках міститься заклик до кращого використання існуючих програм та інструментів на європейському, національному та регіональному рівнях, щоб якомога швидше подолати фінансовий розрив для компаній, що розвиваються. Нарешті, вони наголошують на необхідності ефективного впровадження *стратегії з чіткими ключовими показниками ефективності (KPI, кращим плануванням та максимальними зусиллями для зменшення навантаження на звітність.*

https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/09/30/council-backs-research-and-innovation-for-startups-and-scaleups/?utm_source=brevo&utm_campaign=AUTOMATED%20-%20Alert%20-%20Newsletter&utm_medium=email&utm_id=3318

ВИСНОВКИ РАДИ ЩОДО НАУК ПРО ЖИТТЯ ТА СПРИЯННЯ ПРІОРИТЕТАМ ЄВРОПИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

30 вересня 2025 року Рада схвалила *висновки* щодо наук про життя для конкурентоспроможності Союзу, в яких надає рекомендації щодо розкриття повного потенціалу конкурентоспроможності Союзу.

Рада закликає до повної підтримки всього ланцюжка створення вартості, починаючи від фундаментальних досліджень та їх впровадження, посилення досліджень у галузі лікарських засобів передової терапії, провідної ролі ЄС у клінічних випробуваннях та

широкого підходу до біотехнології. Вона також закликає до використання передових технологій, таких як штучний інтелект та квантові обчислення, у науках про життя, наголошуючи на важливості розвитку навичок, залучення та утримання талантів. Водночас вона підкреслює важливість сприятливої для бізнесу нормативно-правової бази, яка зменшує адміністративне навантаження та підтримує інноваційні МСП та стійкі виробничі потужності. Нарешті, у висновках підкреслюється необхідність скоординованої системи управління науками про життя, швидкого впровадження запропонованих дій та міститься заклик до Європейської комісії "вивчити доцільність" створення спеціального фонду через Європейський інвестиційний фонд.

Передісторія. Науки про життя раніше розглядалися у двох комплектах висновків Ради у 2003 році: перший – про *"Дорожню карту стратегії щодо наук про життя та біотехнологій"*, а другий – про *"Науки про життя та біотехнології – стратегія для Європи"*. Ці висновки підкреслювали потенціал наук про життя та біотехнологій у багатьох секторах (таких як фармацевтика, сільське господарство, харчова промисловість чи енергетика) та висвітлювали ризики зростання глобальної конкуренції.

У "Компасі конкурентоспроможності", представленому в січні 2025 року, науки про життя та біотехнології визначені як ключові двигуни зростання. У ньому також було оголошено про Європейський закон про біотехнології, стратегію біоекономіки та стратегію наук про життя. У липні 2025 року Комісія представила *стратегію*, спрямовану на те, щоб до 2030 року ЄС став найпривабливішим місцем у світі для наук про життя.

Також у цей день міністри ЄС, відповідальні за дослідження, провели політичні дебати щодо пакету заходів "Горизонт Європа" (2028-2034), зосередившись на темі "Дослідження та інновації ЄС для подвійного використання, безпеки та оборони", і обговорили, як дослідження та інновації ЄС можуть краще підтримувати технології подвійного використання та сприяти пріоритетам Європи у сфері безпеки та оборони. Ця тема знову привернула увагу в контексті зростаючих геополітичних викликів та амбіцій Європи щодо зміцнення своєї стійкості та технологічного лідерства. "Пропозиція включити подвійне використання та проекти з акцентом на оборонному застосуванні до наступної програми "Горизонт Європа" вимагає ретельного врахування, наприклад, впливу, нових зацікавлених сторін, залучених до проєктів, обробки конфіденційних даних, співпраці з третіми країнами та аспектів безпеки", – наголосила датська держава у своїй записці.

https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/09/30/council-calls-for-a-leading-role-of-the-eu-in-life-sciences/?utm_source=brevo&utm_campaign=AUTOMATED%20-%20Alert%20-%20Newsletter&utm_medium=email&utm_id=3318

НОВІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ПРИШВИДШЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЄВРОПЕЙСКУ ПРОМИСЛОВІСТЬ ТА НАУКУ

8 жовтня 2025 року Європейська Комісія схвалила дві стратегії, спрямовані на закріплення ролі Європи як світового лідера у сфері штучного інтелекту (ШІ) – "Стратегію застосування ШІ" (*COM(2025) 723*), яка визначає, як пришвидшити використання ШІ в ключових галузях промисловості Європи та державному секторі,

та "Стратегію "ШІ в науці" ([COM/2025/724](#)), яка зосереджена на тому, щоб вивести Європу на передові позиції у дослідженнях та науковій досконалості, заснованих на ШІ.

"Стратегія застосування ШІ" спрямована на стимулювання впровадження ШІ у життєво важливих галузях промисловості та державному секторі Європи, підтримуючи такі сфери, як охорона здоров'я, енергетика, виробництво та культура. Малий та середній бізнес також отримають цільову підтримку, оскільки Комісія мобілізує 1 мільярд євро для стимулювання інновацій на основі ШІ та створення передових центрів скринінгу в ключових секторах

Паралельно, "*Європейська стратегія розвитку штучного інтелекту в науці*" ставить Європу на передовий фронт досліджень, заснованих на штучному інтелекті. Центральним елементом цієї програми є RAISE, новий віртуальний інститут для координації ресурсів ШІ для науки. Стратегія інвестує 58 мільйонів євро в мережі передового досвіду та докторантури, 600 мільйонів євро в обчислювальну потужність для дослідників, а також має на меті подвоїти щорічне фінансування ШІ програми "Горизонт Європа" до понад 3 мільярдів євро. Стратегія має бути впроваджена разом з державами-членами, асоційованими країнами, компаніями та глобальними партнерами. У цьому контексті згадується дія Європейського простору досліджень (ERA) щодо "ШІ в науці".

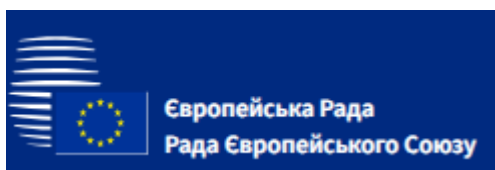
Обидві стратегії наголошують на співпраці, доступі до даних та навичках використання ШІ для робочої сили Європи, а також включають заходи щодо моніторингу прогресу та забезпечення відповідального впровадження ШІ. Далі Комісія планує представити Стратегію створення союзу даних та провести великий саміт зі штучного інтелекту в науці, підкріпивши відданість Європи надійному, інноваційному ШІ, який приносить користь як промисловості, так і суспільству. Саміт зі штучного інтелекту, спільно організований датським головуванням у ЄС та Комісією, відбудеться в Копенгагені 3-4 листопада 2025 року.

Також оприлюднено *Звіт про стан штучного інтелекту за 2025 рік*, підготовлений венчурною компанією Air Street Capital. Згідно з останньою статистикою, США зараз повністю домінують у приватних інвестиціях та суперкомп'ютерах на базі штучного інтелекту, тоді як Китай є лідером у відкритих моделях штучного інтелекту. Однак, падіння приватних інвестицій Китаю в штучний інтелект означає, що ЄС випереджає його.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2299

<https://sciencebusiness.net/news/ai/state-ai-2025-five-key-charts-europeans>

РАДА ПОГОДЖУЄ ПОЗИЦІЮ ЩОДО МОДЕРНІЗОВАНИХ ПРАВИЛ ДЛЯ ВИМІРЮВАЛЬНИХ ПРИЛАДІВ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ЗЕЛЕНОГО ТА ЦИФРОВОГО ПЕРЕХОДУ

8 жовтня Рада ухвалила свою позицію щодо поправок, які оновлюють 20-річну директиву про гармонізовані вимоги до вимірювальних приладів (MID). Зміни охоплюють нові пристрої, які мають вирішальне значення для досягнення цілей "зеленої угоди", такі як зарядне обладнання для електромобілів, газорозподільники та лічильники електроенергії, газу та теплової енергії.

Оновлені правила спрямовані на вирішення проблеми зростаючої ролі цифровізації в інтелектуальному обліку та сприяння використанню нових газів, таких як водень, для підтримки декарбонізації промислових процесів.

Наприклад, позиція Ради уточнює вимоги щодо відображення результатів вимірювання. Для лічильників газу та електроенергії результати вимірювань повинні відображатися на самому лічильнику, у друкованому форматі або через віддалений дисплей. Для обладнання електромобілів або газорозподільників може використовуватися екран транспортного засобу або інший дисплей кінцевого користувача (наприклад, смартфон).

Перехідний період. Позиція Ради гарантує дійсність національних сертифікатів на вимірювальні прилади до застосування цих змін. Ці сертифікати будуть діяти протягом 12 років після набрання чинності зміненою директивою, якщо їх термін дії не закінчиться раніше. Дату застосування цих нових положень також було відповідно подовжено (з 24 до 30 місяців), щоб врахувати транспозицію та національне законодавство.

Цей документ надає головуванню Ради мандат на переговори з Європейським парламентом, які розпочнуться після того, як останній ухвалить власну позицію.

Довідково:

- *Мандат Ради на переговори*
- *Пропозиція Комісії щодо зміненої директиви про вимірювальні прилади*
- *Додатки до пропозиції*

https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/10/08/council-agrees-position-on-modernised-rules-for-measuring-instruments-to-support-green-and-digital-transition/?utm_source=brevo&utm_campaign=AUTOMATED%20-%20Alert%20-%20Newsletter&utm_medium=email&utm_id=3318

ДОРОЖНЯ КАРТА ОБОРОННОЇ ГОТОВНОСТІ ДО 2030 РОКУ

Європейська комісія 16.10.2025 схвалила *Дорожню карту оборонної готовності до 2030 року (JOIN(2025) 27 final)*, в якій говориться, що інновації є "критично важливим компонентом оборонної готовності Європи".

Комісія також планує створити "технологічні альянси для оборони" до кінця року, щоб зв'язати новаторів з кінцевими користувачами оборонної продукції в державах-членах і допомогти їм усунути прогалини у можливостях, а також запровадити щорічний саміт оборонної промисловості.

У дорожній карті окреслено цілі та етапи для подолання прогалин у можливостях Європи та прискорення інвестицій держав-членів у відповідь на зростаючі загрози, включаючи продовження мілітаризації Росії та занепокоєння щодо подальшої залежності від підтримки США. Штучний інтелект, орієнтований на оборону, є головним пріоритетом.

Урядами ЄС визначені дев'ять сфер можливостей як пріоритетні: протиповітряна та протиракетна оборона; стратегічні засоби забезпечення; військова мобільність; артилерійські системи; кібербезпека, штучний інтелект та електронна війна; ракети та боєприпаси; дрони та засоби боротьби з дронами; наземні та морські бойові дії.

Комісія також хоче запустити чотири флагманські ініціативи: європейську ініціативу захисту від безпілотників, спостереження за східним флангом, європейський повітряний щит та європейський космічний щит.

Ініціатива щодо безпілотників – це "можливість для Європи вивчити український підхід до впровадження військово-технологічних інновацій" і, згідно з документом, буде пов'язана із запланованим альянсом з Україною щодо безпілотників. Вона має спиратися на уроки, отримані в Україні, щодо цінності "інноваційних екосистем безпілотників та боротьби з безпілотниками, поєднуючи дослідження та розробки з виробництвом, а також спираючись на масштабовані виробничі потужності та постійний технологічний розвиток".

Але дорожня карта не обіцяє жодного нового фінансування досліджень і розробок. Оборонні технології та технології подвійного використання вже очікують збільшення фінансування з 2028 року, і Комісія планує спрямувати 131 мільярд євро на оборонні, безпекові та космічні проекти в рамках майбутнього Європейського фонду конкурентоспроможності та відкрити програму "Горизонт Європа" для проектів подвійного використання.

<https://sciencebusiness.net/news/commission-present-defence-transformation-plan-boost-innovation>

ПРОГРАМА РОБОТИ КОМІСІЇ НА 2026 РІК: КОМЮНІКЕ КОМІСІЇ

21 жовтня 2025 року Європейська Комісія оприлюднила свою робочу програму на 2026 рік (*COM(2025) 870*) під назвою "Момент незалежності Європи", в якій окреслено ключові дії, спрямовані на підвищення суверенітету та незалежності Європи на тлі зростаючих безпекових, економічних та кліматичних викликів.

Спираючись на *Політичні принципи* президента фон дер Ляєн та *звернення до Європейського Союзу про стан справ у 2025 році*, програма підтверджує основні пріоритети ЄС: конкурентоспроможність, чисті та цифрові інновації, соціальна модель та колективна безпека. Значний акцент робиться на спрощенні законодавства ЄС та зменшенні бюрократичних процедур, що, як очікується, економитиме бізнесу і громадянам понад 8,6 мільярда євро щорічно.

Ключові складові робочої програми на 2026 рік

- *Сталий добробут та конкурентоспроможність*: у 2026 році планується прийняти новий Закон про прискорення промислового розвитку та створити Центр критично важливих сировинних ресурсів, що підвищить стійкість Європи до постачання критично важливої сировини, а також Закону про циркулярну економіку. Крім того, Комісія планує запровадити Європейський закон про інновації, створити 28-й режим для інноваційних компаній (щоб компанії могли безперервно працювати в усіх країнах ЄС) і сприяти "п'ятій свободі" для знань та інновацій.

- *Оборона та безпека*: зміцнення оборонних можливостей ЄС та посилення співпраці зі стратегічними партнерами. Комісія працюватимемо над такими флагманськими проектами, як Європейська ініціатива щодо захисту від безпілотників, посиленням захисту кордонів Союзу, боротьбою з організованою злочинністю та вдосконаленням

транскордонних критично важливих систем зв'язку, а також на практичному втіленні Пакту про міграцію та притулок.

- *Соціальна модель та інновації*: передбачено низку заходів щодо подолання кризи доступності та вартості життя, розроблення Закону про якісні робочі місця, Пакету заходів щодо справедливої мобільності робочої сили, включаючи ініціативу щодо мобільності кваліфікованих кадрів.

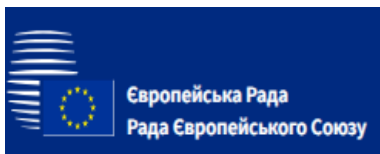
- *Якість життя – їжа, вода, природа*: Комісія запропонує стратегію щодо тваринництва та перегляне правила щодо недобросовісної торговельної практики в харчовому ланцюзі для підтримки європейських фермерів; Європейський план адаптації до зміни клімату. Закон про океан буде орієнтиром для європейського управління океанами.

- *Демократія та верховенство права*: Комісія допоможе захистити демократичні інституції від екстремізму та дезінформації, посилить захист прав споживачів та перегляне заходи боротьби з шахрайством; розгляне питання, пов'язані з молоддю, зокрема дітьми, та соціальними мережами, продовжить розвивати Союз рівності за допомогою нових стратегій щодо гендерної рівності та прав людей з інвалідністю.

- *Глобальна взаємодія*: Глобальні партнерства будуть посилені, і ЄС продовжуватиме твердо стояти на боці України, надаючи непохитну підтримку її нагальним фінансовим та військовим потребам, а також зусиллям з відновлення. Гуманітарна допомога також буде реформована для швидшого та ефективнішого реагування на кризи.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2414

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ТРИСТОРОННЬОГО СОЦІАЛЬНОГО САМІТУ 22 ЖОВТНЯ 2025 РОКУ

Лідери ЄС та соціальні партнери зустрілися в Брюсселі на Тристоронньому соціальному саміті – форумі для діалогу, який проводиться двічі на рік і об'єднує лідерів інституцій ЄС та європейських соціальних партнерів. Ця дискусія була зосереджена на тому, як зробити Європу сильнішою у світі, що змінюється, і відповідає інтересам працівників та підприємств.

Основні розглянуті теми:

- Економічно та політично сильніший Союз;
- Інвестування в продуктивність, доступне житло та якісні робочі місця.

Антоніу Коста, Президент Європейської Ради, зазначив: "Надаючи пріоритет житлу, ми не лише вирішуємо нагальну кризу, а й інвестуємо в майбутню стабільність, згуртованість, процвітання та конкурентоспроможність нашого Союзу".

Урсула фон дер Ляєн, президент Європейської комісії: "Наша конкурентоспроможність та згуртованість залежать від процвітання наших стратегічних галузей промисловості, ми зосереджуємося на пріоритетах, що мають значення для наших працівників та бізнесу, таких як чисте виробництво, хороші робочі місця та доступне житло".

https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/10/22/main-messages-from-the-tripartite-social-summit-of-22-october-2025/?utm_source=brevo&utm_campaign=AUTOMATED%20-%20Alert%20-%20Newsletter&utm_medium=email&utm_id=3318

ВИСНОВКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ

Європейська Рада за результатами свого засідання 22-23 жовтня ухвалила висновки, зокрема щодо України (*EUCO 19/25*), інноваційних технологій для Європейської оборони та безпеки, декарбонізації промислового сектору, конкурентоспроможності та подвійного переходу, цифрової трансформації (*EUCO 18/25*).

Європейська Рада закликає зміцнити Європейське оборонне агентство, підкреслює важливість тісної співпраці з Україною, її інтеграції та внеску в європейську оборонну промисловість, зокрема щодо оборонних інновацій та передових оборонних технологій, закликає Комісію представити дорожню карту трансформації оборонної промисловості.

Європейська Рада закликає Комісію та співзаконодавців прискорити свою роботу над усіма документами, що стосуються спрощення звітності про сталий розвиток та належної перевірки сільського господарства, малих компаній із середньою капіталізацією та цифровізації, оборонної та хімічної галузей.

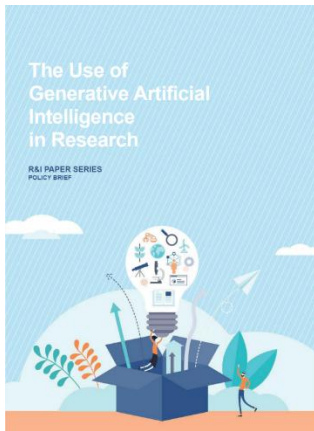
Європейська Рада нагадує про нагальну необхідність активізації колективних зусиль для забезпечення технологічно нейтрального промислового оновлення, модернізації та декарбонізації Європи. Особливу увагу слід приділяти традиційним галузям промисловості, зокрема автомобільній, судноплавній та авіаційній, а також енергоємним галузям, таким як сталь та металургія, хімічна, цементна, скляна та керамічна, а також целюлозно-паперова, щоб вони залишалися стійкими та конкурентоспроможними на світовому ринку у складному геополітичному середовищі. У цьому зв'язку Рада вітає нещодавню пропозицію Комісії щодо захисту європейського сталеливарного сектору від несправедливого впливу глобальних надлишкових потужностей. Рада очікує на пропозицію Комісії щодо прискорення промислової декарбонізації, що сприятиме підвищенню попиту на «зроблено в Європі».

Також необхідні подальші зусилля для зміцнення інновацій та конкурентної переваги Союзу в галузі чистих та цифрових технологій, а також передових інновацій.

<https://w.consilium.europa.eu/media/d2nhnqso/20251023-european-council-conclusions-en.pdf>

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДОСЛІДЖЕННЯХ

У дослідженні розглядається сплеск згадок чат-ботів генеративного штучного інтелекту (GenAI) у науковій літературі, який демонструє 13-кратне зростання з листопада 2022 року по грудень 2023 року. Чат-боти GenAI використовуються в наукових дослідженнях переважно в галузі ІКТ та прикладних наук, де ШІ підвищує ефективність досліджень.

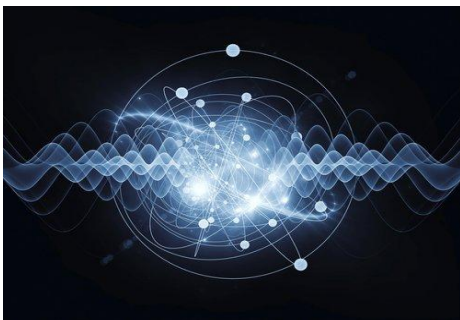
Ключові застосування включають написання та практичне впровадження, що демонструє широке використання інструменту в академічному письмі та дослідженнях. Тим не менш, зростаюче використання ШІ в дослідженнях та академічних колах викликає занепокоєння щодо забезпечення якості та питань довіри.

Незважаючи на ранні зусилля низки відповідних зацікавлених сторін, спрямовані на підвищення обізнаності про ризики та етичні наслідки GenAI у дослідженнях, ці зусилля залишаються неоднорідними в усьому дослідницькому ландшафті та не охопили всі сфери академічних кіл. Відповідно, існує загальна згода, що академічна спільнота та політики, як на національному, так і на наднаціональному рівнях, повинні розробити та прийняти спільні визначення, етичні рамки, політики та рекомендації щодо сфер, у яких його можна відповідально використовувати, а також щодо інтеграції цих технологій у наукову практику та звітність для запобігання зловмисному використанню та захисту академічної доброчесності. Це також може включати підвищення обізнаності про позитивний та негативний вплив ШІ. Крім того, враховуючи швидкий розвиток у галузі ШІ, вкрай важливо, щоб ці спільні політики та рекомендації постійно оновлювалися з урахуванням останніх розробок.

Повний огляд аналізу

<https://south.euneighbours.eu/publication/the-use-of-generative-artificial-intelligence-in-research/>

МАЙБУТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КВАНТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЄВРОПІ

Згідно зі звітом Спільного дослідницького центру (JRC) "Майбутні напрями розвитку квантових технологій у Європі", ЄС має хороші позиції в квантових технологіях, але стикається з труднощами в їхньому масштабуванні.

У новому звіті висвітлено сильні сторони та проблеми ЄС у квантовому секторі. Зараз у ЄС зосереджено 32% світових компаній, що займаються квантовими технологіями, що випереджає як США, так і Китай, причому понад половина з них було засновано з 2018

року. Між 2012 і 2024 роками компанії ЄС залучили близько 6 мільярдів євро приватних інвестицій, а державне фінансування за останнє десятиліття досягло понад 9 мільярдів євро.

Однак на ЄС припадає лише 6% світових квантових патентів, що значно поступається Китаю (46%) та США (23%). Тим не менш, кількість патентних заявок у ЄС останнім часом швидко зростає, збільшившись більш ніж удвічі між 2021 і 2024 роками, навіть попри сповільнення глобального зростання.

У звіті зазначається, що фрагментоване державне фінансування та відсутність координації є ключовими проблемами, і рекомендується перехід до меншої кількості проєктів з кращим фінансуванням, щоб допомогти компаніям розширюватися та впроваджувати інновації. Багато європейських квантових фірм залишаються малими та виграли б від більш цілеспрямованої промислової політики.

Міжнародна співпраця залишається ключовою перевагою, оскільки 23% заявок на патенти ЄС подано спільно з партнерами поза ЄС, переважно зі США. JRC робить висновок, що завдяки цілеспрямованим інвестиціям та покращеній координації ЄС може ще більше зміцнити своє світове лідерство в квантових технологіях.

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/quantum-technology-32-companies-only-6-patents-are-eu-2025-09-29_en

АНАЛІЗ РІВНІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ (TRL) У ПРОГРАМІ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА"

Європейська комісія опублікувала звіт про рівні технологічної готовності (TRL) під назвою *"Використання рівнів технологічної готовності для аналізу технологічного прогресу в рамках програми "Горизонт Європа"*.

TRL – це показник, який використовується для визначення рівня зрілості певної технології. Цей аналіз використовує дані, зібрані з поточних та завершених проєктів програми "Горизонт Європа", щоб надати початковий огляд рівня технологічної зрілості, якого проєкти досягли або очікують досягти.

У звіті висвітлено два ключові питання: необхідність покращення способу звітності про рівні технологічної готовності (TRL) у рамках програми "Горизонт Європа" та міркування щодо майбутньої Рамкової програми (FP10). Хоча TRL визнано цінним показником технологічного прогресу, відгуки керівників проєктів та політичних директорів показують, що його інтерпретація може бути непослідовною, і наразі бракує детальних інструкцій для забезпечення точної та гармонізованої звітності в усіх наукових галузях. Підвищення якості даних TRL є життєво важливим для ефективного моніторингу програми, максимізації цінності отриманих знань та кращого вимірювання впливу. Рекомендується забезпечити більш цілеспрямоване навчання та інструменти як керівникам проєктів, так і бенефіціарам для підтримки надійної оцінки та звітності TRL.

Аналіз також показує, що фінансування програми "Горизонт Європа" досі зосереджувалося переважно на інноваціях на ранніх та середніх стадіях, з відносно

обмеженими інвестиціями в проєкти з вищими рівнями здатності до виходу на ринок, які мають вирішальне значення для перетворення досліджень на готові до ринку продукти – проблема, яка також відзначалася в нещодавніх звітах ЄС про конкурентоспроможність.

Наступна Рамкова програма з її запропонованим збільшеним бюджетом повинна приділяти більше уваги підтримці проєктів на пізніших стадіях з вищим рівнем здатності до виходу на ринок, щоб допомогти інноваційним ідеям подолати так звані "долини смерті" та вийти на ринок, тим самим гарантуючи, що найперспективніші дослідження Європи призведуть до реальних рішень та економічних вигод.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/249072ec-92a9-11f0-97c8-01aa75ed71a1/language-en>

ПАТЕНТУВАННЯ ЩОДО ЦИФРОВОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Згідно з новим дослідженням Європейського патентного відомства (ЕРО) з 2012 року інновації в цифровому сільському господарстві прискорилися. Кількість патентних заявок у таких галузях, як штучний інтелект, сенсорика та автоматизація, зростала в середньому на 9,4% на рік, випереджаючи загальні темпи патентної активності в усіх інших галузях технологій разом узятих.

Європа залишається найбільшим джерелом патентів, але Азія та Латинська Америка мають вищі темпи патентування – кожна з них має середньорічний темп зростання 11%. Німеччина лідирує в Європі за кількістю патентів на цифрове сільське господарство.

Рослинництво лідирує із семикратним збільшенням кількості патентів та 13% середньорічним темпом зростання з 2012 по 2022 рік, що підтримується технологіями візуалізації, сенсорного зондування, штучного інтелекту та дронів.

Провідними заявниками в галузі цифрового сільського господарства є великі виробники великої сільськогосподарської техніки, такі як John Deere, CNH International, Claas, Kubota та Amazonen Werke. За ними йдуть компанії, що спеціалізуються на тваринництві та технологіях інтелектуальних теплиць.

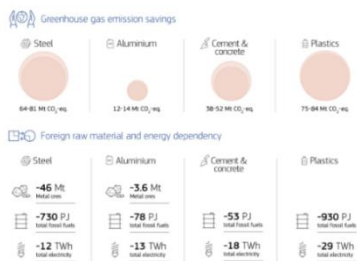
Ця корпоративна концентрація підкреслює інтеграцію цифрових інструментів у різні сфери сільського господарства, від виробництва сільськогосподарських культур до управління худобою та сільського господарства в контрольованому середовищі. Необхідність цифрового сільського господарства безпосередньо пов'язана з нагальною потребою забезпечити продовольчу безпеку для прогнозованого населення світу, яке до 2050 року перевищить десять мільярдів.

За оцінками, досягнення цієї мети вимагатиме приблизно подвоєння обсягів сільськогосподарського виробництва порівняно з сьогоdnішнім рівнем. Найімовірніше, це буде досягнуто шляхом інтенсифікації та технологічних удосконалень, а не шляхом розширення площі земель, що використовуються для сільського господарства. Цифрове сільське господарство сприяє досягненню цієї мети, одночасно зменшуючи вплив на навколишнє середовище, такий як ерозія ґрунту, втрата біорізноманіття та забруднення. Більше того, технологічна трансформація сектору від інтенсивної ручної праці через

механізацію до підключеної робототехніки на основі штучного інтелекту відображає постійну еволюцію до розумнішого прийняття рішень на основі даних. Ця трансформація є життєво важливою для вирішення екологічних проблем та подолання соціально-економічного тиску, щоб забезпечити необхідну продуктивність сільського господарства, одночасно сприяючи сталому розвитку та добробуту тварин.

<https://sciencebusiness.net/news/r-d-funding/patents/data-corner-germany-leads-europe-digital-agriculture-patents>

ЗВІТ JRC: ЗАХОДИ ЩОДО ЦИРКУЛЯРНОСТІ МОЖУТЬ ЗНАЧНО СКОРОТИТИ ВИКИДИ

У новому звіті JRC *"Використання потенціалу переходу до циркулярної економіки в енергоємних галузях промисловості"* показано, як практики циркулярної економіки сприятимуть суттєвому скороченню викидів парникових газів у таких секторах, як пластмаси, сталь, алюміній, цемент і бетон. Покращене управління

матеріалами, включаючи заходи щодо скорочення, повторного використання та відновлення, може допомогти промисловості ЄС скоротити викиди від 189 до 231 мільйона тонн CO₂-еквіваленту на рік. Заходи циркулярної економіки можуть бути особливо ефективними у скороченні викидів у сталеливарному секторі (на 64-81 мільйон тонн CO₂-еквіваленту на рік) та секторі пластмас (на 75-84 мільйони тонн CO₂-еквіваленту на рік).

Зменшення потреб у енергії та імпорту викопного палива. Заходи циркулярності в цих чотирьох секторах також знизять попит на енергію з викопного палива в масштабах ЄС майже на 4,7% порівняно з 2023 роком. Споживання електроенергії в ЄС знизиться аналогічними темпами. Загалом це може зменшити залежність від імпортованого викопного палива та критично важливих матеріалів, необхідних для виробництва електроенергії, одночасно підвищуючи стійкість ЄС в умовах глобальної енергетичної нестабільності.

Зміцнення економічної безпеки. Окрім екологічних переваг, стратегії циркулярної економіки покращать торговельний баланс ЄС приблизно на 4%, що відповідає 35 мільярдам євро. Цей приріст зумовлений скороченням імпорту сировини, такої як залізна руда (зменшення на 22%) та боксити (зменшення на 11%), а також викопного палива, причому найбільшу частку профіциту складають пластмаси.

Здійснення змін. Звіт містить рекомендації, які допоможуть політикам та промисловості приймати обґрунтовані рішення щодо заходів циркулярної економіки, що можуть сприяти переходу ЄС до більш сталої та конкурентоспроможної економіки.

Рекомендації щодо політики включають просування технологій для покращення якості перероблених матеріалів, скорочення використання ресурсів завдяки більш ефективному проектуванню та управлінню ринковим попитом за допомогою інструментів *"зелених" державних закупівель*.

Ці стратегії узгоджуються з цілями ЄС щодо підвищення стійкості та конкурентоспроможності, одночасно пом'якшуючи макроекономічні ризики, спричинені глобальною залежністю.

Довідково:

Зведений звіт: *Використання потенціалу переходу до циркулярної економіки в енергоємних галузях промисловості. Інформаційний бюлетень*

Екологічні та соціально-економічні наслідки переходу до циркулярної економіки в секторі пластмас ЄС: інформаційний бюлетень

Екологічні та соціально-економічні наслідки переходу до циркулярної економіки в сталеливарному секторі ЄС: інформаційний бюлетень

Екологічний та соціально-економічний вплив переходу до циркулярної економіки в алюмінієвому секторі ЄС: інформаційний бюлетень

Екологічний та соціально-економічний вплив переходу до циркулярної економіки в цементному та бетонному секторах ЄС: інформаційний бюлетень

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/circular-economy-could-slash-231-million-tonnes-co2-heavy-industry-year-2025-10-03_en?pk_source=ec_newsroom&pk_medium=email&pk_campaign=JRC%20newsletter%20October

АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ЩОДО ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ У РАМКАХ ФОНДУ ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТІЙКОСТІ

Європейська Комісія опублікувала три звіти щодо реалізації заходів досліджень та інновацій у рамках Механізму відновлення та стійкості, зосереджуючись на лідерах інновацій ЄС та сильних новаторах, новаторах, що розвиваються, та помірних новаторах.

У першому *"Тематичному дослідженні щодо лідерів інновацій та сильних новаторів"* аналізується, як лідери інновацій та сильні новатори – на основі Європейського табло інновацій – використовували фінансування RRF для розширення існуючої політики досліджень та інновацій. Такі країни, як Швеція, Данія, Німеччина та Франція, зосередили ресурси RRF на зрілих програмах досліджень та інновацій, посилюючи фінансову підтримку, але рідко запроваджуючи нові реформи. Асигнування RRF були скромними порівняно з національними бюджетами та мали на меті пришвидшити терміни проєктів та пом'якшити негативні наслідки кризи. Хоча RRF покращив впровадження та узгодження з пріоритетами ЄС, синергія з іншими видами фінансування ЄС була обмеженою. Загалом, підтримка RRF зміцнила встановлені стратегії, а довгостроковий вплив залежить від постійної національної відданості.

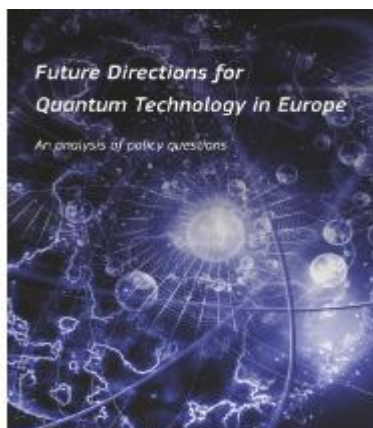
Що стосується *нових новаторів*, то RRF значно стимулював дослідження та інновації в таких країнах, як Хорватія, Польща та Словаччина, діючи як трансформаційний інструмент через реформи та інвестиції. Кожна країна використовувала різні підходи, що відображають її інституційні сильні сторони та пріоритети: Хорватія інтегрувала заходи RRF з існуючими стратегіями, Польща посилила секторальну політику в ключових сферах, а Словаччина створила єдину систему досліджень та інновацій. Більшість підтримки RRF зосереджена на посиленні конкурентоспроможності та управління дослідженнями, причому Хорватія виділяється безперебійним впровадженням. Хоча прогрес у досягненні цілей різнився, усі вони спрямовані на сталий розвиток після 2026 року, що значною мірою

залежить від майбутніх політичних амбіцій, стабільного фінансування та ефективного використання ресурсів політики згуртованості.

У третьому звіті "*Тематичне дослідження щодо помірних новаторів*" розглядається фінансування досліджень та інновацій за допомогою RRF у країнах із помірним рівнем інновацій, зосереджуючись на Італії, Литві, Португалії та Іспанії. Ці країни запровадили більшість заходів, пов'язаних з дослідженнями та інноваціями, та отримали значне фінансування, що сприяло як трансформаційним реформам, так і забезпеченню безперервності. RRF став ключовим рушієм інновацій, сприяючи співпраці між університетами та бізнесом, а також зміцнюючи існуючі національні пріоритети, одночасно запроваджуючи системні зміни, згідно з дослідженням. Прогрес відрізняється залежно від країни, багато цілей досягнуто, але адміністративна складність залишається проблемою. Взаємодоповнюваність з програмою "Горизонт Європа" та Політикою згуртування використовується недостатньо, що підкреслює необхідність покращення координації та сталої підтримки для забезпечення довгострокового впливу інновацій.

<https://era.gv.at/news-items/studies-analyse-ri-measures-in-recovery-and-resilience-facility/>

ЗВІТ JRC: РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ КВАНТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЄВРОПІ

Спільний дослідницький центр опублікував звіт *Майбутні напрями розвитку квантових технологій у Європі*, в якому наведено рекомендації щодо допомоги цьому сектору у реалізації його потенціалу.

Експерти JRC виявили, що ЄС має добрі позиції в квантовому секторі, маючи сильну екосистему досліджень та інновацій, а також значні інвестиції. Сьогодні на ЄС припадає 32% світових компаній, що займаються квантовими технологіями (порівняно з приблизно чвертю в США та 5% в Китаї), понад половина з яких були створені з 2018 року.

Водночас, на ЄС припадає лише 6% світового патентування. Китай наразі домінує в галузі квантового патентування (46%), за ним йдуть США (23%). Тим не менш, нещодавно в ЄС спостерігається значне зростання кількості патентних заявок, причому сукупний річний темп зростання патентування зріс більш ніж удвічі у 2021-2024 роках. За той самий період обсяги поданих патентних заявок у світі сповільнилися.

<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC141050>

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

УКРАЇНА Й ДАНІЯ РОЗШИРЮЮТЬ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО

16–17 жовтня 2025 року українська делегація на чолі із заступником міністра освіти і науки Денисом Курбатовим перебувала з робочим візитом у Королівстві Данія. Метою поїздки стало поглиблення співпраці у сферах науки, технологій, оборонних досліджень та інновацій, а також налагодження партнерства між українськими та данськими установами в межах Міжнародної коаліції з підтримки науки, досліджень та інновацій для України.

16 жовтня делегація МОН відвідала Данський технічний університет (DTU) – один із провідних європейських центрів інженерних і технологічних досліджень, де провела зустріч із керівництвом університету та Національного центру оборонних технологій Данії (NFC), а також представниками науково-інноваційної спільноти. Також відвідали DTU Science Park – інфраструктуру для швидкого переходу університетських ідей та розробок до стадії впровадження, використання і масштабування у реальному секторі економіки.

Під час обговорення сторони зосередилися на спільних проєктах у сферах безпілотних систем, штучного інтелекту, матеріалознавства, енергетики та кіберзахисту.

Данські партнери представили кілька практичних напрямів досліджень:

- RAMP-UP – розроблення спеціальних поверхонь і покриттів, що зменшують радарну видимість безпілотників;
- Clearlight – система для моніторингу та сканування вразливостей критичної інфраструктури в Європі, до якої долучився Київський політехнічний інститут;
- Дослідження Данської академії оборони про вплив соціальних мереж на ухвалення рішень під час війни в Україні.

Українська сторона презентувала оновлену екосистему науки та інновацій – Science.City, майбутню мережу CoRE Defence центрів, систему державного замовлення на розроблення та участь у програмі Horizon Europe.

<https://mon.gov.ua/news/ukraina-i-daniia-rozshyriuiut-naukovo-tekhnologichne-partnerstvo>

УКРАЇНА ТА ЄС: У БРЮССЕЛІ ВІДБУЛОСЯ ТРЕТЄ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ УКРАЇНА — ЄС / ЄВРАТОМ ІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ

15 жовтня 2025 року в Брюсселі українська та європейська сторони провели Третє засідання Комітету Україна – ЄС / Євратом із досліджень та інновацій. Обговорили результати участі України в програмі "Горизонт Європа", підтримку українських

науковців під час війни та наступні кроки інтеграції до Європейського дослідницького простору.

Напередодні, 14 жовтня, заступник міністра освіти і науки Денис Курбатов зустрівся з генеральним директором з досліджень та інновацій Єврокомісії Марком Леметром. Ключові теми – двостороннє співробітництво між Україною та ЄС у сфері досліджень та інновацій, посилення протидії російській пропаганді в науці, підготовка України до асоційованої участі в наступній Десятій рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій (FP10, 2028–2034).

Про що домовилися:

- Україна офіційно оголосила про намір розпочати підготовку до асоційованої участі в наступній Десятій рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій (FP10, 2028–2034).

Нова програма передбачає подвоєння бюджету – орієнтовно до €175 млрд, спрощення процедур подання заявок, підтримку технологій подвійного призначення, більшу гнучкість фінансування та партнерств. FP10 матиме оновлену структуру з чотирма напрямками, що поєднують науку, інновації, конкурентоспроможність і розвиток Європейського дослідницького простору, та буде інтегрована з Європейським фондом конкурентоспроможності (ECF). Програма також посилить зв'язок науки з безпекою та стійкістю Європейського Союзу.

- Пріоритет – збільшити кількість українських заявок і грантів у програмі "Горизонт Європа" та посилити міжнародні партнерства.
- Європейська комісія надалі підтримуватиме українську науку – політично, інституційно та фінансово (спеціальні конкурси, програми для дослідників, інфраструктурні ініціативи).

Що вже зроблено:

Україна відчутно наростила результативність у програмі "Горизонт Європа": більше ніж 230 підписаних грантів на понад 63 млн євро за чотири роки. Працюють:

- Офіс Horizon Europe в Україні (за підтримки ЄК);
- 22 національні контактні пункти у 10 областях (у 2025 році – понад 100 інфоівентів);
- 39 представників України у Програмних комітетах ЄС.

Паралельно МОН упроваджує системні зміни: державна атестація наукових установ, підвищення базового фінансування, розвиток дослідницької інфраструктури, відкрита наука, підтримка дослідницької кар'єри та співпраця з бізнесом.

Довідково

Комітет Україна – ЄС / Євратом створено відповідно до Угоди про участь України у програмі "Горизонт Європа" та програмі Євратом (2021–2025), ратифікованої Законом України від 03.05.2022 № 2233-IX.

<https://mon.gov.ua/news/ukraina-ta-ies-u-briusseli-vidbulosia-trezie-zasidannia-komitetu-ukraina-ies-ievratom-iz-doslidzhen-ta-innovatsii>

УКРАЇНА ТА ЄС ПОГЛИБЛЮЮТЬ СПІВПРАЦЮ З КІБЕРБЕЗПЕКИ ПІД ЧАС 4-ГО РАУНДУ КІБЕРДІАЛОГУ

16 жовтня в Києві Європейський Союз та Україна провели 4-й раунд Кібердіалогу. У такий спосіб сторони вкотре підтвердили свою відданість співпраці у сфері кібербезпеки та кібердипломатії.

Євросоюз та Україна обмінялися думками щодо чинного ландшафту кіберзагроз і обговорили шляхи тіснішого узгодження своїх політик у сфері кібербезпеки. Зокрема, сторони торкнулися питання цифрового розділу Плану для реалізації програми "Ukraine Facility" (Ukraine Plan), захисту критичної інфраструктури та впровадження Директиви ЄС про кібербезпеку (NIS2), узгодження з політиками Євросоюзу, включно з повним впровадженням інструментарію кібербезпеки 5G та політики ЄС із кіберзахисту.

Також діалог зосередився на операційних питаннях, особливо, що стосуються найкращих практик і уроків, отриманих щодо запобігання кіберінцидентам й кібератакам, та відповідям на них. У цьому аспекті ЄС та Україна обговорили механізми відповіді, зокрема режими санкцій, а також двосторонню співпрацю з розслідування кіберзлочинів, статусу доступу України до Резерву кібербезпеки ЄС та співпрацю з нарощуванням потенціалу в кіберсфері, зокрема через *Таллінський механізм*.

Окрім того, сторони обмінялися думками щодо багатосторонніх дискусій, зокрема в ООН і ОБСЄ, а також щодо важливості державно-приватного партнерства у зміцненні кібербезпеки.

Четвертий раунд Діалогу відбувся під спільним головуванням Мацея Стадеска, Директора з питань політики безпеки та оборони Європейської служби зовнішньої дії, Крістіан Кіркетерп де Вірон, Директорки з питань кібербезпеки та довіри Генерального директорату з питань комунікаційних мереж, контенту і технологій Європейської Комісії (DG CONNECT), та Антона Демьохіна, заступника Міністра закордонних справ з питань цифрового розвитку та цифрових трансформацій і цифровізації. До діалогу долучилися різні служби Європейської Комісії, Агентство з кібербезпеки (ENISA), Європол, Європейський коледж безпеки й оборони та Консультативна місія Європейського Союзу (EUAM). З українського боку також були присутні міністерства оборони, закордонних справ, енергетики та цифрової трансформації, Рада національної безпеки й оборони, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації, Державний центр кіберзахисту Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації та Генеральний штаб Збройних Сил.

Країни-члени ЄС взяли участь у зустрічі як спостерігачі.

https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/україна-та-єс-поглиблюють-співпрацю-з-кібербезпеки-під-час-4-го-раунду-кібердіалогу_uk?s=232

УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

УКРАЇНА ВЗЯЛА УЧАСТЬ У ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ КОМІТЕТУ ЄС З ПИТАНЬ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ (ERAC) У КОПЕНГАГЕНІ

16–17 жовтня в Копенгагені (Данія) відбулося пленарне засідання Комітету Європейського Союзу з питань досліджень та інновацій (ERAC). Україну на заході представив генеральний директор директорату розвитку науки МОН України Григорій Мозолевич.

ERAC – головний консультативний орган Ради ЄС, який формує політику Європейського дослідницького простору (ERA) та координує спільні підходи держав-членів і асоційованих країн у сфері досліджень та інновацій.

Учасники обговорили пріоритети головувань ЄС у сфері досліджень та інновацій, забезпечення свободи наукової діяльності, синергію між регіональним, національним і європейським рівнями, а також роль науки та інновацій у відбудові України. Окрему увагу було надано підходам Team Europe до співпраці з Китаєм і питанням міжнародної безпеки досліджень.

Під час сесії, на якій професор Массачусетського технологічного інституту (MIT) Ларс Фролунд представив Європейській комісії досвід агентства DARPA, українська сторона наголосила на важливості розвитку місійного підходу, згідно з яким наука й технології безпосередньо відповідають на суспільні виклики.

У своєму виступі Григорій Мозолевич окреслив головні завдання держави у сфері науки та інновацій:

1. Відбудова та модернізація дослідницької інфраструктури, створення Центрів досконалості у ключових сферах: безпека й оборона, зелена енергетика, цифрова трансформація, охорона здоров'я й біотехнології, нові матеріали, напівпровідники та космос.
2. Реформа фінансування науки – перехід на модель, що підтримує найрезультативніші установи.
3. Підтримка дослідників, особливо молодих науковців, через Національну систему дослідників та нові PhD-програми.
4. Розвиток інновацій та стартапів у межах Стратегії інноваційного розвитку до 2030 року, мережі стартап-шкіл та центрів трансферу технологій.
5. Тісна співпраця з Європою: посилення участі в програмі Horizon Europe та інших європейських програмах та ініціативах.
6. Боротьба з російською дезінформацією в науці та підвищення міжнародної видимості української науки.

Окремо МОН відзначило створення Міжнародної коаліції з питань науки, досліджень та інновацій для України (URIC), започаткованої цього року в Римі, як ключовий інструмент координації міжнародної підтримки та спільних проєктів.

<https://mon.gov.ua/news/ukraina-vziala-uchast-u-plenamomu-zasidanni-komitetu-ies-z-pytan-doslidzhen-ta-innovatsii-erac-u-kopenhaheni>

УКРАЇНА ОБМІРКОВУЄ ПЛАН ВІДНОВЛЕННЯ СВОГО НАУКОВОГО СЕКТОРУ

Україна та Європейська Комісія працюють над створенням "робочого механізму" для міжнародної коаліції країн та організацій, які готові допомогти країні, що постраждала від війни, у відновленні її наукової сфери, повідомив заступник міністра освіти і науки України Денис Курбатов.

Ще в липні Європейська Комісія разом з Італією, Німеччиною, Польщею та іншими державами ЄС започаткувала міжнародну коаліцію, метою якої є залучення фінансування та об'єднання експертного потенціалу для відбудови наукової системи України та інтеграції досліджень і інновацій у процес її довгострокового розвитку.

Однак "робочий механізм" реалізації цілей коаліції досі відсутній. Наразі Україна спільно з Єврокомісією готують план, який визначить, як саме виконуватиметься адміністративна робота, пояснив Курбатов.

Мета полягає в тому, щоб до наступної конференції з питань відновлення України, яка відбудеться у Варшаві у 2026 році, коаліція погодила структуру управління та правила, за якими надаватиметься допомога – як фінансова, так і матеріальна. Наразі до коаліції приєдналися 18 країн та організацій, але Курбатов сподівається, що їхня кількість зросте до 30.

За даними уряду України, для відновлення науково-дослідної та вищої освітньої інфраструктури потрібно понад 1,2 мільярда євро.

Відновлення будівель та закупівля нового наукового обладнання обійдуться приблизно у 1 мільярд євро. Ще близько 150 мільйонів євро необхідно, щоб створити національну систему фінансування 2 000 найкращих молодих учених у галузях науки, технологій, інженерії та математики (STEM). Вони отримуватимуть щомісячну підтримку близько 500 євро.

Курбатов зазначив, що сума у 1,2 мільярда євро є орієнтовною, оскільки перелік пошкодженої наукової інфраструктури постійно зростає. Україна вже вкладає кошти з державного бюджету у відбудову частини втраченої інфраструктури, але "національний бюджет не може покрити всі потреби, саме тому ми дуже розраховуємо на внесок коаліції", – наголосив він.

"Кілька країн" уже оголосили про свої фінансові внески через міжнародну коаліцію з питань науки – загалом наразі йдеться приблизно про 150 мільйонів євро, повідомив Курбатов.

Водночас уряд не має на меті відновити абсолютно все, що було зруйновано внаслідок бомбардувань. Натомість планується створення нових лабораторій і наукових установ, які відповідатимуть сучасним і перспективним пріоритетам у галузях науки й технологій.

Масштаб і структура української науки зазнають трансформації, і уряд уже готує законопроект, який визначить 15 головних наукових пріоритетів – серед них оборонні технології, а також енергетика, охорона довкілля, охорона здоров'я та штучний інтелект. Крім того, планується створення шести нових центрів передового досвіду.

На запитання, чи чекатиме уряд завершення війни, перш ніж розпочати відбудову наукової інфраструктури, Курбатов відповів, що в регіонах, розташованих поза лінією фронту, роботи можуть починатися вже зараз. За його словами, будівництво шести центрів передового досвіду має стартувати вже наступного року.

Від початку повномасштабного вторгнення Росії у лютому 2022 року було знищено 30% науково-дослідних установ України, а 20% науковців змушені були залишити свої місця роботи. Ті, хто залишився в країні, стикаються з гострою нестачею фінансування і працюють у неналежних умовах.

Уряд планує запустити нову програму фінансування, метою якої є відібрати 1 000 найкращих українських науковців і забезпечити їх фінансовою підтримкою з 2026 року.

https://sciencebusiness.net/news/research-and-innovation-gap/ukraine-mulls-plan-rebuilding-its-science-sector?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Ukraine+mulls+plan+for+rebuilding+its+science+sector&utm_campaign=The+Widening+No++59+%28Copy%29

ПРОЄКТНА АСПІРАНТУРА: ПОЯСНЕННЯ ОСНОВНИХ ЗМІН У НОВІЙ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ PhD В УКРАЇНІ

Міністерство освіти і науки України пропонує до громадського обговорення *проект постанови Кабінету Міністрів України "Про реалізацію експериментального проекту з підготовки осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, через проектну аспірантуру"*.

Документ розроблено на виконання Плану пріоритетних дій Уряду на 2025 рік (розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2025 р. № 1003-р).

Проект акта запроваджує нову модель підготовки докторів філософії – проектну аспірантуру, що поєднує навчання з акцентом на науково-дослідну роботу в межах фінансованого PhD-проекту. Такий підхід створює умови для реалізації фундаментальних і прикладних досліджень, які першочергово потрібні державі, підвищення мотивації здобувачів і наукових керівників, а також залучення інвестицій у науку.

Що зміниться?

1. *Новий формат підготовки PhD:* Здобуття ступеня доктора філософії передбачає виконання власного PhD-проекту із гарантованим та окремим фінансуванням проведення дослідження.

2. *Конкурсна модель:* PhD-проект подають спільно здобувач і науковий керівник як окремий дослідницький проект тривалістю до 48 місяців, що проходить конкурсний

добір у Національній електронній науково-інформаційній системі із залученням експертизи Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

3.Справедливе фінансування: Здобувач отримує щомісячне грошове забезпечення понад 25 000 грн, а науковий керівник – доплату за наукове керівництво. Уперше передбачено фінансування витратних матеріалів і реактивів для проведення дослідження, а також участі в наукових конференціях для якісної апробації результатів.

4.Практичне навчання: Підготовка PhD передбачає здобуття досвіду на базі реального робочого місця в межах PhD-проєкту із трудовим договором, що забезпечує професійний розвиток і соціальні гарантії.

5.Пілотний напрям: Перший етап експерименту охоплює галузь знань "Природничі науки, математика та статистика" як найважливіший складник STEM-напряму, який є ключовим для забезпечення сталої обороноздатності країни.

6.Прозорі критерії: Перевагу надаватимуть проєктам із впливом на обороноздатність та розвиток економіки доданої вартості, сталим дослідницьким дуетом, а також потенціалом міжнародної інтеграції.

7.Цифровізація відбору: Усі етапи конкурсу, звітування й оцінювання проводитимуть в електронній системі URIS. Документи не мають містити плагіату, фабрикації даних або неетичного використання штучного інтелекту, а автори – співпрацювати з рф та недоброчесними організаціями.

8.Координатор і партнери: Координатором експериментального проєкту є МОН України, учасниками – заклади вищої освіти та наукові установи незалежно від сфери управління.

Як відбудуватиметься відбір

- Конкурс PhD-проєктів проводять у Національній електронній науково-інформаційній системі з дотриманням принципів прозорості та рівних умов.
- Перевага – проєктам STEM-тематики з впливом на обороноздатність України, науковою новизною та потенціалом практичної цінності й комерціалізації.
- Масштаб експерименту – до 100 проєктів.
- Тривалість виконання – до 48 місяців.

До конкурсу подають спільні заявки потенційного здобувача (має ступінь магістра / спеціаліста, рівень англійської – не нижче за B2) і керівника PhD-проєкту (науковий / науково-педагогічний працівник закладу за основним місцем роботи).

Здобувач має перебувати в Україні та проводити основну частину дослідження на території України.

Фінансування: кошти державного бюджету, а також ресурси міжнародної технічної допомоги, якщо вони передбачені програмами ЄС, урядами іноземних держав, міжнародними організаціями чи донорськими установами.

Експериментальний проєкт триватиме два роки з дати набрання чинності постановою. Не пізніше ніж через два місяці після завершення МОН подасть уряду звіт і пропозиції щодо масштабніших змін до законодавства, якщо виникне така потреба.

<https://mon.gov.ua/news/proiektna-aspirantura-poiasnennia-osnovnykh-zmin-u-novii-modeli-pidhotovky-phd-v-ukraini>

УКРАЇНСЬКІ СТАРТАПИ НА МІЖНАРОДНИХ АРЕНАХ

IT Arena – одна з наймасштабніших технологічних конференцій Східної Європи, що традиційно збирає тисячі інноваторів, засновників стартапів та інвесторів.

Цьогоріч за підтримки МОН України, Українського фонду стартапів та YEP Accelerator шість стартапів, які розвиваються в межах стартап-шкіл на базі ЗВО, отримали квитки на IT Arena. Серед них – GrainMole, Dofamine та Novanka.

GrainMole – система моніторингу зерна, що зменшує ризики втрати врожаю.

Dofamine – нейрофідбек-симулятор, який допомагає ветеранам і людям із ПТСР у швидшому відновленні.

Novanka – персональний "архітектор мислення", застосунок на базі машинного навчання, який допомагає подолати розгубленість і перевантаження.

Окремо команда PHYSREHAB зі стартап-школи – інкубатора-акселератора Одеської політехніки "IT-Інкубатор" завдяки пітчінгу, проведеному УФС, МОН та YEP Accelerator, представила Україну на Nordic Deep Tech Business Summit у Фінляндії.

Стартап розробляє пристрої для реабілітації кінцівок із використанням відеоігор – технологія поєднує фізичну й когнітивну реабілітацію.

Участь у IT Arena та Nordic Deep Tech Business Summit дала стартапам можливість презентувати свої рішення європейській спільноті, знайти партнерів, отримати фідбек від інвесторів і стати частиною глобального стартап-нетворку.

<https://mon.gov.ua/news/ukrainski-startapy-na-mizhnarodnykh-arenakh>

У КИЄВІ ВІДБУВСЯ POLYTECH SUMMIT: ОСВІТА, БІЗНЕС І ДЕРЖАВА ФОРМУЮТЬ ІННОВАЦІЙНУ ЕКОСИСТЕМУ В ТЕХНІЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

18 жовтня в інноваційному парку UNIT.City у Києві відбувся PolyTECH SUMMIT 2025 – найбільша освітня подія року для студентів технічних спеціальностей. Захід об'єднав понад 1200 студентів і студенток із 32 закладів вищої освіти України, представників бізнесу, стартапів, IT-компаній, науковців і викладачів.

PolyTECH SUMMIT є частиною соціальної освітньої ініціативи, мета якої полягає у створенні можливостей для професійного розвитку студентів, щоб зупинити вплив інтелектуального капіталу, налагодити партнерства між університетами й бізнесом для посилення трансферу технологій, а також сприяти комплексному розвитку інноваційних екосистем у ЗВО.

Роботі студентів на Startup Stage передувала PolyTECH Innovation Bootcamp – інтенсивна триденна програма від Українського фонду стартапів для студентських команд, які працюють над наукомісткими проектами та прагнуть вивести свої ідеї на новий рівень.

Для участі було відібрано 10 команд, із яких 5 найкращих презентували свої рішення під час PolyTECH SUMMIT.

У межах Startup Stage учасники саміту також відвідали Алею *Стартап-шкіл – інкубаторів – акселераторів*, де дізналися про можливості розвитку студентських наукомістких стартапів. Серед представлених закладів – стартап-школи Державного університету "Київський авіаційний інститут", Київського академічного університету, Національного технічного університету "Дніпровська політехніка", Національного університету "Одеська політехніка", Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана та Національного університету "Львівська політехніка".

Серед головних тем саміту:

- роль освіти в інноваційному розвитку: що важливіше – академічний чи практичний досвід;
- дуальна форма навчання: як почати будувати кар'єру ще під час навчання;
- *відповідальне використання штучного інтелекту у ЗВО*: як покращити результати навчання та оптимізувати час;
- посилення партнерства між університетами та корпоративним сектором.

Особливою частиною події став фінал стартап-сцени, де студентські команди з PolyTECH Innovation Bootcamp презентували власні проєкти перед журі, до складу якого увійшли представники бізнесу, інвестори та освітні експерти. Переможцем став Score Lab – AI-powered all-in-one solution для вступу до університетів, який поєднує підготовку до тестів, рекомендації щодо вибору спеціальності та персоналізовані освітні траєкторії.

<https://mon.gov.ua/news/u-kyievi-vidbuvsia-polytech-summit-osvita-biznes-i-derzhava-formuiut-innovatsiinu-ekosystemu-v-tekhnichnii-osviti-ukrainy>

НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ

STIP COMPASS 2025: ОНОВЛЕННЯ ДАНИХ І ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ ЩОДО СТРАТЕГІЧНОЇ АВТОНОМІЇ

21 жовтня відбулося офіційне оприлюднення нових даних періодичного огляду ОЕСР і Європейської комісії STIP Survey 2025, результати якого вже доступні на порталі *STIP Compass*.

Огляд представляє найповніше на сьогодні висвітлення актуальних політичних інструментів у сфері науки, технологій та інновацій (НТІ) та охоплює понад 8700 політичних ініціатив із 63 країн (до яких уперше приєдналися Молдова, Вірменія, Грузія та Індонезія), а також Європейського Союзу.

Україна втретє взяла участь у формуванні дворічного огляду та *представлена на нормалі* 91 політичною ініціативою, що охоплює 177 політичних інструментів.

Портал STIP Compass – це унікальний гармонізований інструмент картування національних ініціатив у сфері політики НТІ. Він відображає внески понад 60 країн і ЄС, демонструє різноманітність політичних підходів і забезпечує спільну базу доказів для ухвалення рішень, спрямованих на сталий розвиток.

У контексті стратегічної автономії та критичних технологій STIP Compass допомагає політикам аналізувати нові підходи, порівнювати ефективність політичних рішень і підтримувати обґрунтовані дискусії щодо розроблення політик, узгодження ресурсів зі стратегічними цілями та розвитку спільноти зацікавлених сторін.

У межах презентації огляду відбулася міжнародна панельна дискусія, присвячена стратегічній автономії в умовах подвійного переходу – зеленого та цифрового.

Учасники наголосили, що ця трансформація змінює політичний порядок денний у сфері НТІ як у Європейській комісії, так і в ОЕСР та країнах-партнерах.

За підсумками цього річного огляду створено понад десяток нових тематичних порталів, присвячених актуальним напрямкам політики у сфері НТІ, у т.ч.:

Безпека досліджень – ініціативи, спрямовані на захист національної та економічної безпеки, водночас на збереження свободи наукових досліджень, розвиток міжнародної співпраці та забезпечення відкритості й недискримінації.

Політика інтернаціоналізації НТІ – єдиний центр політики у сфері науки, технологій та інновацій для понад 60 країн і ЄС.

Політика щодо нульового рівня викидів – інформація про національні ініціативи у сфері НТІ для досягнення нульового рівня викидів.

Політика НТІ для відкритої науки – якісні та кількісні дані про національні тенденції, що підтримують роботу урядових і наукових установ, академічного сектору та бізнесу.

Моніторинг податкової підтримки досліджень та інновацій (INNOTAX) – дані про податкові пільги на дослідження й розробки, а також аналітика ОЕСР.

Довідково:

STIP Compass – спільна ініціатива Європейської комісії та ОЕСР, що об'єднує якісні й кількісні дані про національні тенденції в політиці науки, технологій та інновацій. Основним джерелом даних є дворічне опитування STIP, у якому беруть участь урядові представники країн світу.

<https://mon.gov.ua/news/stip-compass-2025-onovlennia-danykh-i-panelna-dyskusiia-shchodo-stratehichnoi-avtonomii>

11 ЄВРОПЕЙСЬКИМ МІСТАМ ПРИСВОЄНО ЗНАК "МІСІЯ ЄС"

Місія ЄС *щодо кліматично нейтральних та розумних міст*, одна з п'яти місій ЄС у рамках програми "Горизонт Європа", є європейською платформою для інновацій, де міста та промисловість працюють разом для спільної розробки рішень, які є

водночас чистими та конкурентоспроможними.

15 жовтня одинадцять міст отримали Знак місії ЄС від Катерини Захарієвої, європейського комісара з питань стартапів, досліджень та інновацій, тож загальна кількість міст, що отримали цей знак, досягла 103.

Цього ж дня в Києві ініціатива *SUN4Ukraine* в рамках Місії оголосила про вибір 12 міст, які є частиною Місії та співпрацюватимуть з 12 муніципалітетами України. Міста Місії підтримуватимуть муніципалітети у підготовці місцевих планів дій, що узгоджують

потреби відновлення з кліматичними цілями. Міста Місії Мюнхен та Осло виступатимуть спеціальними радниками 12 пар міст, що складатимуться з одного міста Місії та одного українського муніципалітету кожна. Оголошення запуску Партнерської програми SUN4Ukraine відбудеться в Мюнхені 18 листопада 2025 року.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/eu-cities-mission-marks-milestone-103-cities-now-labelled-path-towards-climate-neutrality-2025-10-15_en

ДОСЛІДЖЕННЯ СПРЯМОВАНІ НА ПРОПАГУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ

SmartCHANGE, проєкт ЄС у межах програми Horizon Europe, який спрямований на підтримку здорового способу життя та зниження ризику хронічних захворювань у дітей і підлітків, розпочав проведення досліджень із оцінки доцільності впровадження інструментів на основі штучного інтелекту у реальних умовах системи охорони здоров'я.

Дослідження проходять у Фінляндії, Нідерландах, Португалії, Словенії та Тайвані. Вони покликані перевірити, як нові застосунки на базі ШІ можуть сприяти формуванню здоровішої поведінки в різних соціальних і культурних контекстах. Участь Тайваню дозволить оцінити потенціал глобальної адаптації розробленого рішення.

У SmartCHANGE зазначають, що в дослідженнях візьмуть участь приблизно 25–35 фахівців системи охорони здоров'я та близько 500 сімей. Учасники носитимуть фітнес-трекери на зап'ясті та користуватимуться мобільним застосунком. Окрім оцінки користувацького досвіду, випробування мають з'ясувати, як зробити складні прогнози ризиків, згенеровані ШІ, більш зрозумілими й доступними для медичних працівників.

Застосунок, призначений для медичних фахівців, надаватиме загальний огляд стану здоров'я учасника і допомагатиме прогнозувати ймовірність виникнення майбутніх ризиків, аналізуючи такі параметри, як клінічні показники, спосіб життя та сімейний анамнез.

"Це рішення надає медичним працівникам глибше розуміння здоров'я дітей, оскільки, крім медичних даних, воно враховує й дані про спосіб життя, а також дозволяє відстежувати ефективність втручання", – пояснює Грегор Юрак, керівник дослідницької групи SLOfit і професор факультету спорту Люблянського університету, який бере участь у проєкті SmartCHANGE.

Щоб захистити персональні дані, вебзастосунок SmartCHANGE надає доступ до особистої інформації дітей лише медичним фахівцям, уповноваженим батьками.

Події раннього дитинства суттєво впливають на стан здоров'я у дорослому віці. Рішення SmartCHANGE допомагає вчасно визначати дітей, які потребують ранньої підтримки у формуванні здорових звичок.

Окрім інструментів для медичних фахівців, у межах проєкту SmartCHANGE було розроблено застосунок для громадян під назвою Happy Plant. Програма існує у двох версіях – для підлітків та для сімей із маленькими дітьми.

Користувачі можуть "усиновити" та доглядати за своєю персоналізованою цифровою рослиною, яка розквітає в міру того, як вони роблять кроки до покращення свого

здоров'я. Щоб зробити процес більш захопливим, SmartCHANGE інтегрує елементи гейміфікації та освіти, розроблені спільно з майбутніми користувачами, наприклад, щотижнева вікторина з питань здоров'я.

Дослідження з оцінки доцільності триватимуть упродовж 2025–2026 навчального року. Наступним етапом стане збір даних для аналізу змін у поведінці учасників. Крім того, науковці оцінюватимуть ефективність рішення у підтримці змін способу життя та в оцінці ризиків для здоров'я.

<https://sciencebusiness.net/news/studies-seek-promote-healthier-lifestyle-youth>

ДОСЛІДЖЕННЯ, ЩО ЗРОБЛЯТЬ ЄВРОПУ ЛІДЕРОМ У КВАНТОВІЙ ГАЛУЗІ

ЄС профінансував проєкт QuantERA III, який оголосив новий конкурс на міжнародні дослідницькі проєкти у сфері квантових технологій. Ініціатива є частиною діяльності мережі QuantERA, спрямованої на розвиток квантових досліджень, що об'єднують людей, сприяють науковій досконалості та відповідальній співпраці між країнами, галузями та дисциплінами.

QuantERA Call 2025 – це п'ятий конкурс, організований мережею з 2017 року, який має на меті посилити лідерство Європи у сфері квантових технологій.

Як пояснила Ельжбета Гриневіцька, керівниця відділу міжнародного співробітництва Національного наукового центру Польщі (координатор проєкту QuantERA III), програма відіграла ключову роль у розвитку квантових досліджень у Європі: "QuantERA – одна з найуспішніших європейських мереж, яка вже майже десять років фінансує дослідження в галузі квантових технологій. Об'єднавши зусилля понад 30 країн, мережа сприяла створенню проривних рішень". Вона також підкреслила, що запуск QuantERA III, до якого вперше долучився новий партнер із Південної Кореї, надає програмі нового імпульсу та підтверджує її зростаюче міжнародне значення.

Для участі в конкурсі проєктні консорціуми повинні складатися щонайменше з трьох партнерів з трьох або більше країн, які беруть участь у конкурсі та мають право на фінансування.

Дослідження мають бути спільними, міждисциплінарними і зосереджуватися на передовій науці або інженерії, здатних започаткувати чи розвинути нові напрями у сфері квантових технологій.

Дослідники можуть подавати заявки за двома основними темами:

1. "Квантові явища та ресурси" (Quantum Phenomena and Resources) – спрямована на закладання фундаментальних основ майбутніх квантових технологій через дослідження базової квантової науки та фізики.
2. "Прикладна квантова наука" (Applied Quantum Science) – покликана використати відомі квантові ефекти і перевести наукові концепції у практичні технологічні застосування та нові продукти.

Фінансовані проєкти в межах цих тем повинні охоплювати одну або кілька з таких галузей: квантові комунікації, квантове моделювання, квантові обчислення, квантові сенсори та метрологія, загальна квантова наука.

Тривалість проєктів може становити 24 або 36 місяців.

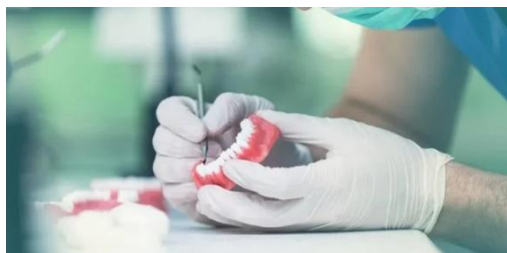
Кінцевий термін подання заявок – 5 грудня 2025 року. Детальну інформацію можна знайти в *офіційному оголошенні конкурсу* на сайті QuantERA.

Науковий координатор ініціативи, Конрад Банашек, зазначає: "Від самого початку програма QuantERA має переконливі результати у фінансуванні передових спільних досліджень, що відкривають нові концепції та методи у квантовій науці й технологіях. Конкурс QuantERA Call 2025 покликаний підтримати нові ідеї та підходи у цій надзвичайно динамічній науковій сфері".

Проєкт QuantERA III (QUANTERA III RIA: COFUND IN QUANTUM TECHNOLOGIES) триватиме до 2030 року.

<https://cordis.europa.eu/article/id/461625-research-to-make-europe-a-leader-in-the-quantum-field>

СТОМАТОЛОГІЯ 2.0. ВЧЕНІ НАБЛИЗИЛИСЯ ДО ВИРОЩУВАННЯ СПРАВЖНІХ ЛЮДСЬКИХ ЗУБІВ У ЛАБОРАТОРІЇ

У King's College London професорка Ана Анжелова Волпоні вже майже двадцять років досліджує можливість вирощування зубів у лабораторії. Ще у 2013 році її команда створила зубоподібну структуру з клітин людини та миші. Цього року дослідники *зробили важливий крок уперед* – вони вдосконалили середовище, в якому формується зуб, використавши гідрогель замість колагену. Це дозволяє краще імітувати природні умови росту зуба в ротовій порожнині.

У новому дослідженні використовували клітини миші, які поміщали в гідрогель і вирощували протягом восьми днів. За цей час формувалися структури, що схожі на зуби, які в попередніх експериментах успішно розвивалися в організмі миші, утворюючи емаль і корені.

Хоча до використання таких зубів у людській стоматології ще далеко, нові матеріали допомагають покращити взаємодію клітин і наблизити момент, коли клітини мишею можна буде замінити людськими.

Волпоні бачить два варіанти застосування: вирощувати зуб до певної стадії та імплантувати його в щелепу, де він завершить розвиток, або вирощувати повністю сформований зуб і хірургічно його встановлювати.

<https://techno.nv.ua/ukr/medicine/u-2025-roci-vcheni-dosyagli-prorivu-v-tehnologii-regeneraciji-zubiv-iz-vikoristannyam-gidrogelyu-50555224.html>

ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ

ЗМІНА КЛІМАТУ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ – ВСЕ ЦЕ СТАЛО ПРОСТІШЕ

Нещодавно в журналі *Frontiers for Young Minds* було опубліковано *статтю*, яка у простій та доступній формі пояснює, чому дії у сфері боротьби зі зміною клімату є життєво важливими для захисту здоров'я людей. Матеріал підготовлено на основі даних ініціативи *Lancet Countdown in Europe*, що відстежує прогрес у сфері здоров'я та кліматичних змін у Європі. Ініціатива підтримується проєктами ЄС *CATALYSE* та *IDAlert*, які фінансуються в межах програми Horizon Europe.

Від повеней і посух до лісових пожеж – наслідки зміни клімату ми бачимо навколо себе щодня. Але чи повністю ми усвідомлюємо, як саме ці явища впливають на наше здоров'я, і чи не є саме це причиною недостатніх глобальних дій?

Стаття починається з пояснення того, що таке зміна клімату і як заможні країни та великі корпорації несуть основну відповідальність за неї. Далі розкриваються ризики для здоров'я, які спричиняє зміна клімату:

- спека становить загрозу для літніх людей та працівників, що працюють просто неба;
- забруднене повітря, насичене парниковими газами, спричиняє захворювання серця та легенів;
- посухи призводять до нестачі їжі та води, а також до пожеж, що викликають проблеми з диханням і подразнення очей;
- подовжені сезони цвітіння через зміну клімату підсилюють алергії та астму.

"Такі поняття, як "вуглецева нейтральність", "підвищення рівня моря" чи "танення льодовиків", можуть здаватися далекими й абстрактними, – зазначає екологічний епідеміолог Кетрін Тонн, професорка та координаторка проєкту CATALYSE з Барселонського інституту глобального здоров'я, у *статті журналу Horizon*. – Щоб зробити ці проблеми ближчими й нагальнішими, слід наголошувати на їхньому впливі на здоров'я людини".

Запущений у 2022 році, проєкт CATALYSE має на меті надати нові знання, дані та інструменти, щоб скоротити розрив між науковими доказами та практичними діями у сфері клімату та охорони здоров'я в Європі.

"Зміна клімату має серйозні наслідки для здоров'я, але ми досі не дуже ефективно пояснюємо це суспільству – так само, як і користь для здоров'я від кліматичних дій", – підкреслює Тонн.

Стаття також звертає увагу на ще один небезпечний наслідок зміни клімату – поширення інфекційних хвороб, таких як денге, малярія та хвороба Лайма.

Над цією проблемою працює проєкт IDAlert, який розробляє системи підтримки рішень і сповіщення, щоб допомогти відповідальним органам вчасно реагувати на загрози здоров'ю, пов'язані зі зміною клімату.

У статті також наголошується на важливості адаптації до кліматичних змін. Серед ключових заходів названо:

- системи раннього попередження про спеку, повені та спалахи хвороб;
- розширення зелених зон у містах;
- модернізацію будівель;
- зміцнення систем охорони здоров'я для реагування на нові виклики.

Завдяки чіткому й доступному викладові, стаття допомагає побачити зв'язок між кліматом і здоров'ям, подаючи кліматичні дії не лише як екологічну необхідність, а й як умову збереження людського добробуту.

Деталі проєкту

Координатор: Іспанія

Учасники: Австрія, Бельгія, Греція, Італія, Німеччина, Португалія, Фінляндія, Франція, Швеція.

Загальні витрати: € 8 377 188,75; внесок ЄС € 8 377 188,00

Тривалість: вересень 2022 – серпень 2027.

<https://cordis.europa.eu/article/id/461626-climate-change-and-its-effects-made-simple>

ЗАВЕРШЕНІ ПРОЄКТИ

ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНІ ОЧІ ТА ВУХА ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ШВИДКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ КОМАНД ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ

Надзвичайні ситуації розгортаються стрімко – у непередбачуваних, напружених умовах, де кожна секунда має вирішальне значення. Для рятувальників, пожежників і парамедиків кожне рішення може стати питанням життя або смерті.

Під керівництвом дослідників із Мадридського політехнічного університету (UPM) та координатора проєкту Федеріко Альвареса, команда RESCUER тісно співпрацювала з партнерами з дев'яти європейських країн – службами порятунку та технічними відділами – аби підвищити безпеку та ефективність роботи рятувальників і впровадити передові технології, такі як штучний інтелект (ШІ) та інтернет речей (ІоТ), на передовій.

Одним із найвражаючих досягнень RESCUER є розумний шолом, який забезпечує рятувальників розширеним візуальним сприйняттям. Обладнаний тепловізором та системою розпізнавання об'єктів на основі ШІ, шолом допомагає орієнтуватися у приміщеннях, заповнених димом чи пошкоджених конструкціях, і виявляти постраждалих у реальному часі.

"Завдяки тепловим камерам і ШІ рятувальники можуть відрізнити людину від тварини чи неживого предмета навіть за нульової видимості", – пояснює Альварес. На відміну від традиційних теплових екранів, система шолома розпізнає та класифікує об'єкти, що дозволяє швидше приймати обґрунтовані рішення.

Шолом також оснащено сенсорами для відстеження біосигналів, що дозволяють контролювати рівень стресу та когнітивного навантаження рятувальника. Якщо система

виявляє небезпечне підвищення стресу або перевтому, вона сповіщає інші команди, запобігаючи критичним ситуаціям.

Крім того, технологія розширеного слуху допомагає відфільтровувати фоновий шум і підсилює важливі звуки, наприклад, крики про допомогу чи попереджувальні звуки конструкцій, що може подарувати вирішальні хвилини для порятунку життя.

Інший пристрій – радар Sign of Life – здатен виявляти найменші рухи, зокрема дихання людини за стінами або під завалами. Компактний сенсор, який можна закріпити на поясі, підвищує шанси знайти постраждалих у зруйнованих будівлях. Початкові польові випробування показали, що радар може значно прискорити рятувальні операції під час землетрусів, у лісах чи міських катастрофах.

Зони лих часто позбавлені зв'язку, на якому зазвичай базується сучасна техніка. Розуміючи це, команда RESCUER зробила ставку на автономність. Шолом, радар та інші інструменти працюють без опори на мобільні мережі – це критично важливо у горах, тунелях або віддалених районах із відсутнім покриттям.

Кілька розробок RESCUER, зокрема розумний шолом, уже наближаються до комерціалізації. До них виявляють інтерес не лише служби порятунку, а й гірничодобувна, будівельна та оборонна галузі. Партнер проєкту Theon International координує подальший розвиток технологій для ширшого застосування, і перші продукти можуть з'явитися на ринку вже протягом року.

Організації рятувальників із різних країн Європи вже тестують прототипи у польових умовах, а отриманий зворотний зв'язок допоможе завершити оптимізацію перед масштабним впровадженням.

Проєкт RESCUER створив реальні, практичні інструменти, здатні рятувати життя та зменшувати ризики для тих, хто сам ризикує заради інших.

Деталі проєкту

Координатор: Іспанія

Учасники: Австрія, Велика Британія, Греція, Іспанія, Італія, Німеччина, Португалія, Словаччина, Франція.

Загальні витрати: € 6 984 803; внесок ЄС € 6 984 803

Тривалість: липень 2021 – червень 2024.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/high-tech-eyes-and-ears-boost-speed-and-safety-first-responder-teams>

МАЙБУТНЄ МЕДИЧНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ: БАЧИТИ НЕВИДИМЕ ЗА ДОПОМОГОЮ 4D-PET

Позитронно-емісійна томографія (ПЕТ) – це передова методика молекулярної візуалізації, яка дозволяє досліджувати функції органів і фізіологічні процеси в організмі. Від часу її створення у 1950-х роках ПЕТ-сканери здійснили революцію в онкології, неврології та кардіології, надаючи вченим і лікарям безцінні дані про роботу органів. Проте традиційні системи мають свої обмеження:

недостатню точність вимірювання глибини взаємодії (DOI), обмежену роздільну здатність і неможливість створювати зображення в реальному часі. Такі недоліки можуть призводити до прогалин у діагностиці.

Саме тому команда 4D-PET при Іспанській національній дослідницькій раді поставила перед собою завдання створити інноваційну та доступну за ціною альтернативу існуючим моделям.

"Традиційні PET-сканери мають серйозні обмеження у виявленні глибини та точності, – пояснює координатор проєкту Хосе Марія Бенльох Бав'єра, директор Інституту інструментування для молекулярної візуалізації. – Наша мета – розробити цілком новий повнотіловий PET-сканер, який фіксує взаємодію гамма-випромінювання у 3D з безпрецедентною точністю".

Результат перевершив очікування: створено систему, яка переосмислює можливості PET-візуалізації та відкриває шлях до того, що донедавна здавалося фантастикою.

Серцем системи 4D-PET є новаторський детекторний модуль. На відміну від звичайних сканерів, які використовують піксельні матриці, 4D-PET застосовує вертикально розташовані шари сцинтиляційних кристалів. Така конструкція забезпечує безперервне вимірювання глибини взаємодії (DOI), зменшує потребу в громіздкій електроніці та знижує собівартість, не поступаючись при цьому продуктивності.

Нова система забезпечує просторову роздільну здатність 1,25 мм і часову точність понад 200 пікосекунд. Це дозволяє детально візуалізувати дрібні структури мозку, зокрема чорну субстанцію та ядро шва, які відіграють ключову роль у розумінні психічних розладів та захворювань мозку.

"Така висока роздільна здатність дозволяє бачити навіть шари кори головного мозку і структури розміром із зерно рису", – зазначає Бенльох Бав'єра.

Технологію вже випробувано у двох прототипах: передклінічному сканері для малих тварин та приладі для дослідження мозку людини. У співпраці з Центральним університетським госпіталем Во (CHUV) у Лозанні команда 4D-PET створила прототип мозкового сканера, який показав вражаючі результати.

Під час клінічних випробувань у лікарні Ла Фе (Валенсія) новий сканер продемонстрував майже удвічі чіткіші зображення мозкових структур, ніж існуючі системи, що дозволило лікарям краще досліджувати неврологічні стани.

Потенційні застосування 4D-PET – справді вражаючі. У неврології він забезпечує безпрецедентну деталізацію мозкових структур і відкриває нові можливості для досліджень та лікування. Повнотіловий сканер може революціонізувати імунотерапію, швидко оцінюючи ефективність лікування та зменшуючи кількість непотрібних процедур.

Особливо перспективним напрямом є інтервенційна радіологія. Завдяки надточній часовій роздільній здатності технологія 4D-PET закладає основу для "відкритих сканерів", здатних проводити функціональну візуалізацію в реальному часі під час біопсій, операцій чи роботизованих втручань. Це може змінити підхід до лікування онкологічних захворювань, дозволяючи лікарям надзвичайно точно націлюватися на пухлини.

Іспанська компанія Oncovision уже зацікавилася комерційним впровадженням технології.

Команда 4D-PET активно представляє свої досягнення на міжнародних конференціях. За підтримки Міністерства охорони здоров'я Іспанії вона працює над створенням повномасштабного прототипу сканера для всього тіла. Паралельно готуються нові грантові заявки, щоб розширити можливості системи та зробити її доступною для точнішої, ефективнішої діагностики в усьому світі.

Проект 4D-PET фінансується Європейською дослідницькою радою (ERC).

Деталі проєкту

Координатор: Іспанія

Учасники: Іспанія, Швейцарія

Загальні витрати: € 2 048 386; внесок ЄС € 2 048 386

Тривалість: червень 2017 – грудень 2023.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/future-medical-imaging-seeing-invisible-4d-pet>

ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ

ОГОЛОШЕНО ДОДАТКОВИЙ КОНКУРС ДЕРЖАВНОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РОЗРОБКИ

З огляду на значну зацікавленість інших міністерств у розв'язанні нових технологічних проблем у своїх сферах відповідальності, Міністерство освіти і науки України оголошує додатковий конкурсний добір на науково-технічні (експериментальні) розробки за державним замовленням, виконання яких розпочнеться у 2026 році за кошти державного бюджету (далі – Конкурс).

Конкурс проводиться відповідно до *наказу* МОН від 24 жовтня 2025 року №1393, та передбачає відбір розробок за 11 пріоритетними тематиками, які разом із вихідними технічними завданнями на виконання науково-технічних робіт сформовані п'ятьма міністерствами, іншими органами виконавчої влади, а саме: Міноборони, Мінцифри, МОН, Службою безпеки України, Адміністрацією Держспецзв'язку та затверджені *наказом* Міністерства освіти і науки України від 21 жовтня 2025 року № 1379.

Основні відмінності додаткового конкурсу:

- скорочення строку виконання розробок до 12 місяців;
- підвищення очікуваного рівня технологічної готовності до мінімум TRL 5 (технологію перевірено у відповідному середовищі).

Зазначені розробки спрямовані на отримання прикладних результатів, максимально наближених до можливості впровадження та масштабування. Їхня реалізація сприятиме:

- підвищенню технологічної спроможності країни та стійкості критичної інфраструктури;
- забезпеченню кіберзахисту в інформаційних системах та мережах;
- вдосконаленню та цифровізації процесів обміну науково-технічною інформацією, що містить відомості з обмеженим доступом;

- формуванню переліків пріоритетних напрямів наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні.

Участь у конкурсі можуть брати підприємства, установи й організації незалежно від форми власності, які мають працівників відповідної кваліфікації, обладнання та матеріально-технічну базу для виконання науково-технічної розробки. Заявку потрібно подавати разом із технічним завданням, яке є невіддільною частиною її розробки.

Подання заявок здійснюється через Національну електронну науково-інформаційну систему (nauka.gov.ua) в електронному вигляді.

З детальною інформацією щодо участі в конкурсі можна ознайомитися за [посиланням](#).

Кінцевий строк подання заявок — до 13:00 24 листопада 2025 року.

<https://mon.gov.ua/news/oholosheno-dodatkovyi-konkurs-derzhavnoho-zamovlennia-na-naukovo-tekhichni-rozrobky>

КОНКУРС НА СУМУ 22,5 МІЛЬЙОНА ЄВРО "ВИБЕРИ ЄВРОПУ ДЛЯ НАУКИ" ПРОПОНУЄ ДОСЛІДНИКАМ ДОВГОСТРОКОВУ КАР'ЄРУ В ЄВРОПІ

1 жовтня 2025 року оголошено конкурс на участь у програмі "Дії Марії Склодовської-Кюрі" (MSCA) "Обери Європу для науки" на 2025 рік. Конкурс з бюджетом у 22,5 мільйона євро покликаний зробити кар'єру дослідників у Європі привабливішою, пропонуючи чудові умови праці та довгострокові перспективи, вирішуючі проблему нестабільності в дослідницькому секторі та допомагаючи Європі утримувати таланти в межах своїх кордонів і залучати провідних дослідників з усього світу. Конкурс відкритий для подання заявок у будь-якій науковій галузі.

Конкурс "Вибери Європу для науки" тестує нову модель у рамках програми MSCA. Організації, що приймають, не лише отримають фінансування ЄС для працевлаштування постдокторантів, але й зобов'язуються наймати їх після завершення фази проєкту, що фінансується ЄС. Вони також нададуть конкретні довгострокові перспективи після стипендії, забезпечуючи стабільніші кар'єрні шляхи.

Заявки необхідно подати до 3 грудня 2025 року, 17:00 за центральноєвропейським часом.

<https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/news/choose-europe-for-science-science-2025-call>

ВІДКРИТИЙ ДОСТУП ДО ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ JRC

Спільний дослідницький центр відкриває свої наукові лабораторії та приміщення для працівників академічних кіл та дослідницьких організацій, промисловості, малих та середніх підприємств, а також загалом для державного та приватного секторів. JRC пропонує доступ до своїх неядерних об'єктів дослідникам та науковцям з держав-членів ЄС та країн, асоційованих з дослідницькою програмою ЄС

"Горизонт Європа". Щодо ядерних об'єктів, JRC відкритий для держав-членів ЄС та країн, асоційованих з дослідницькою програмою Євратому. Міжнародні організації також мають право на участь за певних умов, детально описаних у конкурсі пропозицій.

JRC підтримує 39 фізичних дослідницьких інфраструктур, придатних для відкриття доступу зовнішнім користувачам у ядерній та радіологічній (лабораторії Євратому) галузях, хімії, біологічних/біологічних науках, фізичних науках та ІКТ. *Вони розташовані на майданчиках в Іспрі (Італія), Гелі (Бельгія), Карлсруе (Німеччина) та Петтені (Нідерланди)*. Ці інфраструктури (лабораторії) пристосовані для експериментальної роботи, що генерує дані для аналізу користувачів.

Стратегія JRC 2030 передбачає відкриття дослідницької інфраструктури JRC для зовнішнього використання, що надається на основі відкритих конкурсів з різними режимами доступу для забезпечення прозорості та справедливості, а також для задоволення різних дослідницьких та промислових потреб.

Наразі відкрито 6 конкурсів:

Запит на пропозиції: FCTEST, Випробувальні установки для паливних елементів та електролізерів.

Запит на пропозиції: Об'єкт Гонкінсон Бар, Європейська лабораторія з оцінки конструкцій (ELSA).

Запит на пропозиції: BESTEST, Тестування акумуляторних накопичувачів енергії для безпечного електротранспорту

Запит на пропозиції: GasTeF, Випробувальний центр газових резервуарів

Запит на пропозиції: Реакційна стіна, Європейська лабораторія з оцінки конструкцій (ELSA)

2025-1-TCB-NanoBiotech - Лабораторія нанобіотехнологій

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/open-access-jrc-research-infrastructure_en#paragraph_114

НОВИЙ КОНКУРС ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ, ЗАЦІКАВЛЕНИХ У РОЗВИТКУ БЛАКИТНОЇ ЕКОНОМІКИ

Новий конкурс для українських науковців та організацій, зацікавлених у розвитку блакитної економіки

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ

Українські науковці, університети та неурядові організації можуть долучитися до міжнародної ініціативи, що відкриває нові можливості у сфері блакитної економіки. Відбір проєктів оголошено в межах проєкту "Стале партнерство у сфері блакитної економіки" (Sustainable Blue Economy Partnership, SBEP) програми ЄС "Горизонт Європа". Це третій спільний транснаціональний конкурс на тему: "Цифровізація та інновації для стійких морських екосистем, підприємств і громад з метою зміцнення конкурентоспроможності блакитної економіки ЄС".

Участь у програмі беруть 28 морських країн, серед яких і Україна.

Тривалість проєктів: до 36 місяців.

Дедлайни:

- Подання короткої пропозиції – до 17 листопада 2025 року (15:00 CET)

- Подання повної пропозиції (для відібраних заявників) – до 16 червня 2026 року (15:00 CET)

Пріоритетні напрями конкурсних проєктів:

- цифрові двійники океану;
- перехід до блакитної економіки та розвиток багатофункціональної морської інфраструктури;
- кліматично орієнтоване планування та управління використанням морських ресурсів на регіональному рівні;
- блакитні біоресурси – стале рибальство, аквакультура, нові біопродукти;
- сталі прибережні громади та підприємства.

Для пошуку партнерів діє Partner Search Tool – зручний інструмент, де вже зареєстровано низку європейських установ і проєктних ідей. Запрошуємо українські організації скористатися платформою, зареєструватися та знайти партнерів для спільних ініціатив.

Докладні *умови* конкурсу. *Інструмент* пошуку партнерів.

<https://mon.gov.ua/news/novyj-konkurs-dlia-ukrainskykh-naukovtsiv-ta-orhanizatsii-zatsikavlenykh-u-rozvytku-blakytnoi-ekonomiky>

ТÜBİTAK ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОЇ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ ДОСЛІДНИКІВ-ПОЧАТКІВЦІВ

Рада з науково-технічних досліджень Туреччини (TÜBİTAK) оголошує конкурс на отримання Міжнародної стипендії для дослідників-початківців.

TÜBİTAK – одна з провідних організацій Туреччини у сфері науки та технологій, що формує державну політику у цій галузі, підтримує фундаментальні й прикладні дослідження, розробки та інновації, а також координує діяльність науково-дослідних інститутів відповідно до національних пріоритетів.

Мета програми – підтримати молодих учених віком до 40 років, які досягли помітних результатів завдяки високоякісним науковим або технологічним дослідженням і мають досвід роботи в міжнародному середовищі.

До участі можуть подаватися дослідники, які:

- на дату відкриття конкурсу не проживали в Туреччині більше одного року протягом останніх трьох років;
- не працюють у Туреччині;
- не досягли 40-річного віку на момент відкриття конкурсу.

Детальна інформація про умови участі, вимоги до кандидатів та процедуру подання документів – за *посиланням*.

Заявки подаються онлайн через систему *TYBS* у строки, визначені в оголошенні.

Кінцевий термін подання документів – 24 листопада 2025 року.

<https://www.nas.gov.ua/news/tbitak-ogoloshuye-konkurs-na-otrimannya-mizhnarodno-stipendi-dlya-doslidnikiv-pochatkivciv>

ТÜBİTAK ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОЇ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ ВИДАТНИХ ДОСЛІДНИКІВ

Рада з науково-технічних досліджень Туреччини (TÜBİTAK) оголошує конкурс на отримання Міжнародної стипендії для видатних дослідників.

TÜBİTAK є однією з провідних організацій Туреччини у сфері науки та технологій, що формує державну політику у цій галузі, підтримує фундаментальні та прикладні дослідження, розробки й інновації, а також координує діяльність науково-дослідних інститутів відповідно до національних пріоритетів.

Мета програми – підтримати кваліфікованих дослідників, які досягли вагомих результатів у своїх галузях завдяки високому рівню наукових і технологічних досліджень та мають досвід роботи в міжнародному середовищі.

Подавати заявки можуть дослідники, які:

- на дату відкриття конкурсу не проживали в Туреччині понад один рік протягом останніх трьох років;
- не працюють у Туреччині.

Детальна інформація про умови участі та вимоги до кандидатів доступна за [посиланням](#):

Заявки подаються онлайн через систему [TYBS](#) у строки, визначені в оголошенні.

Кінцевий термін подання документів – 24 листопада 2025 року.

<https://www.nas.gov.ua/news/tbitak-ogoloshuye-konkurs-na-otrimannya-mizhnarodno-stipendi-dlya-vidatnih-doslidnikiv>

ЕК ОГОЛОШУЄ ЗАПИТ НА НАДАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ РАМОК НАУКОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Європейська Комісія 6 жовтня оголосила *Запит на надання пропозицій до майбутнього Європейського порядку денного наукової дипломатії*. Пропозиції можна подати до 3 листопада 2025 року.

Ініціатива спрямована на покращення координації та синергії зусиль наукової дипломатії в Європі, спираючись на загальноєвропейський підхід. Це важливо для уникнення вразливостей на тлі швидкозмінного геополітичного та науково-технологічного середовища, коли глобальні конкуренти використовують наукову дипломатію більш стратегічно.

Рада у своїх Висновках щодо Глобального підходу до досліджень та інновацій (2021) наголосила на важливості інтеграції Глобального підходу у зовнішню діяльність ЄС та закликала Комісію та Європейську службу зовнішніх дій розробити порядок денний європейської наукової дипломатії, пов'язати політику досліджень та інновацій (R&I) із зовнішньою політикою та політикою безпеки.

На своїй зустрічі в липні 2023 року міністри досліджень ЄС висловили свою підтримку розробці європейських рамок для наукової дипломатії. У 2024 році Комісія доручила 130 експертам з науки та дипломатії з усього ЄС та за його межами розробити відповідні рекомендації, що призвело до публікації в лютому 2025 року експертного звіту *"Європейські рамки для наукової дипломатії – рекомендації робочих груп ЄС з наукової дипломатії"*.

Після публікації звіту відбулися широкі обговорення наступних кроків з державами-членами ЄС та ключовими зацікавленими сторонами, такими як Альянс ЄС з наукової дипломатії та Мережа наукових радників та координаторів наукової дипломатії в міністерствах закордонних справ ЄС.

У березні 2025 року Підгрупа Європейського дослідницького простору (ЄДП) з питань глобального підходу до досліджень та інновацій схвалила документ з висновком, в якому рекомендується "формальне політичне визнання європейських рамок для наукової дипломатії, в ідеалі через рекомендацію Ради щодо наукової дипломатії".

<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/15152-European-Framework-for-Science-Diplomacy- en>